

Odgovornost komunistov

Že iz dosedanjih razprav na raznih sestankih sindikata in organov delavskega samoupravljanja lahko opazimo, da komunisti »Gradisa« ži-vo razpravljajo o gospodarskih ukrepih in ciljnih nove gospodarske politike. Predosem posegajo v razpravo tam, kjer gre za dosledno izvajanje družbenoekonomskih in političnih gibanj v podjetju.

Na nedaonem sestanku, kjer je glavni direktor podjetja ing. Hugo Keržan posredoval gospodarsko analizo podjetja, so komunisti ugotovili, da nam izven podjetja ne bo nič-če ničesar dal, temveč da moramo sami iskati optimalne ekonomske rešitve znotraj podjetja in poslovnih enot. Ne smemo pa se zadovoljiti samo z iskanjem, temveč moramo takoj stopiti v akcijo.

Res je reforma materialno prizadela večino članov kolektiva, zato je naša dolžnost, da uredimo sistem delitve dohodka tako, da bodo imeli delavci vse možnosti, da si na osnovi večjega učinka tudi občutno povečajo osebne dohodeke.

Komunisti so razpravljali tudi o prehrani naših delavcev, saj so nekatere menze, predosem obrat družbene prehrane v Ljubljani, občutno doignili cene uslugam, ne da bi se hrana kvaliteto izboljšala.

Komunisti so razpravljali tudi o notranjih rezervah, seveda ne o rezervah v intenziteti dela, temveč rezervah v boljši organizaciji dela, sodobnem tehnološkem procesu, bolj-šem izkoriščanju mehanizacije itd.

Intervencija komunistov je v današnjih trenutkih vsekakor nujna, saj gospodarska reforma nima samo svoj dinarski »aspekt«, temveč tudi družbeno-političnega in idejnega. Zato je pri izvajanju splošnih gospodarskih ukrepov in ukrepov, ki so jih sprejeli organi upravljanja v podjetju, potrebno čimveč osebne odgovornosti.

Na splošno pa obvezuje komuniste na doseženo dosledno izvajanje teh ukrepov VIII. kongres ZKJ, na katerem so bile jasno začrtane naloge komunistov v današnji elapi družbenoekonomskega razvoja.

L. Cepuš

Martin Plajka

»Janez pri svojih dvajsetih letih si pa že prestar da bi se šel slepe miši! Raje si snemi ruto in jih kar krepko zagrabi in drži!«

LETO VII. 89

Ljubljana, septembra 1965

gradisov vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Izhod je en sam: Bolje velja delati

Nekaj misli o položaju našega podjetja ob gospodarski reformi

Nedavno sprejeta skupina zakonov in predpisov, ki jih kot celoto imenujemo — gospodarska reforma — bo nesporno prinesla tudi v kolektiv GRADIS nove naloge in nove probleme. Kot zavedni in dobri občani jo pozdravljamo, saj si obetamo od nje več reda in urejenosti v našem življenju, večji poudarek dobremu gospodarjenju in večjemu delovnemu poletu nas vseh.

Ne bi pa bilo seveda dovolj, če bi reformo samo navdušeno sprejemali — treba se bo aktivno vključiti v realizacijo njenih predpostavk, v ostvaritev tistih pogojev, ki jih predvideva, ki naj bi nam zagotovili tako potrebno stabilizacijo na našem tržišču in v našem življenju sploh.

Da bo imelo pri tem gradbeništvo svoje specifične probleme, nam je več ali manj jasno. Med prvimi posledicami bo prav gotovo uskladitev naše investicijske dejavnosti tako pri gospodarskih organizacijah samih kakor tudi pri investitorjih negospodarskih investicij z možnostmi. Že zdaj lahko ugotavljamo določen zastoj pri odpiranju novih del, pri odmerjanju sredstev za nove gradnje, opazamo pa tudi pojave zdrave štednje pri naročnikih, na omejevanje investicij samo na naj-

nujnejše, skratka, bolj poudarjeno gospodarjenje. Za naše podjetje pa pomeni to manj nalog, manj dela in naročil.

Zato bomo morali že jutri strniti naše vrste in pregledati vse možnosti, ki so nam na razpolago, da bomo čim smotrnejše gospodarili, da bomo v resnici poiskali naše notranje rezerve, da bomo v iskanju najbolj gospodarnih oblik dela našli take, ki nam bodo zagotovile maksimalne rezultate. To pa pomeni, da bomo skušali na vseh področjih naše dejavnosti dobiti take rešitve, ki nam bodo dale troje: največje uspehe, največjo stabilnost in najnižje stroške. Pri tem bomo morali poseči v vse oblike stroškov od materialnih do osebnih izdatkov, izluščiti samo najpotrebnejše in nagravati iz-

Nadaljevanje na 5. strani

Jubilant ing. Alfred Peteln

Dne 23. septembra bo slavil visok jubilej naš glavni inženir Alfred Peteln. Hkrati bo preteklo tudi 18 let neprekinjenega in naporenega dela v podjetju.

Jubilant se je rodil 23. IX. 1915 na Dunaju. Po končani maturi, katero je napravil z odliko, se je vpisal na gradbeno fakulteto v Ljubljani, kjer je v letu 1939 diplomiral. Pozneje je bil asistent na gradbeni fakulteti. Med vojno je bil interniran v Gonarsu, pozneje pa konfiniran na Gorenskem. Po osvoboditvi je delal na rekonstrukciji železniških mostov v Zidanem mostu in pri Elektroprenosu.

Že za časa študija in pozneje pri Elektroprenosu se je specializiral za gradnjo dolinskih pregrad, gradnjo daljnovodov in hidrocentral. Zato je kot strokovnjak kmalu prevzel mesto šefa gradbišča hidrocentrale v Medvodah. Leta 1954 pa je bil imenovan za šefa gradbišča v Grosuplju, kamor sta spadali še bišči gradbišči Medpode in Dekani. Zaradi izredno vestnega in strokovnega dela je bil pozneje imenovan za glavnega inženirja podjetja.

Ing. Peteln je skozi vsa leta aktivno sodeloval pri razvoju podjetja, je strokovnjak, je spetovalec in kot gradbeni inženir je vsa leta skrbel in se boril za tehnični napredek podjetja. Pri delu je vesten in izredno natančen, kar je brez dvoma odlika dobrega organizatorja.

Ob visokem delovnem jubileju našemu dragemu ing. Petelnu iskreno čestitamo in mu želimo na nadaljnji življenjski poti obilo sreče in uspehov.

L. C.

Nobenega popuščanja pri uveljavljanju sklepov organov delavskega samoupravljanja

O čem je na zadnjem zasedanju sklepal osrednji delavski svet

Povišani osebni dohodki v skladu z doseženimi rezultati dela. Pavšalno izplačevanje »viškov« ukinjeno. Skupno z že ustvarjeno kvoto (reezrvo) za osebne dohodke in z upoštevanjem znižanih prispevkov iz osebnih dohodkov, bo znašalo povišanje prejemkov za posameznika 25,92 %. Aktivirati vse notranje rezerve. Predlogi sindikalnega odbora podjetja v celoti sprejeti.

Dne 6. in 7. avgusta 1965 sta centralni delavski svet in upravni odbor podjetja sprejela vrsto gospodarskih ukrepov, ki naj podjetju zagotovijo tudi v bodoče rentabilno poslovanje in nudijo našim delavcem vse možnosti boljšega zaslužka. Sprejeti sklepi in ukrepi organov samoupravljanja niso več kratkotrajne težnje in želje posameznih poslovnih enot ali celo posameznikov, temveč so bili sprejeti v skladu z dolgoročno in perspektivno politiko podjetja.

Izvedba gospodarske reforme ni lahka stvar kot tudi ne dosledno izvajanje sklepov, toda uspešna bo le, če bo pri izvajanju sklepov sodeloval celoten kolektiv in vsak posameznik. Poleg vrste gospodarskih ukrepov, kot so: analiza režijskih stroškov, povračilo voženj za prihod na delo in z dela, nabava materiala neposredno pri proizvajalcih, uved-

ba sodobne organizacije dela, analitska ocena in sistematizacija delovnih mest, revizija odnosa med osebnimi dohodki in skladi itd., je delavski svet razpravljal tudi o delitvi osebnih dohodkov z zvezi z zvišanjem življenjskih stroškov. Glede na to je delavski svet sprejel sklep, da se uskladijo osebni dohodki z novo nastalo situacijo tako, da bo povišanje v skladu z doseženimi rezultati dela posameznikov, merjenimi po učinku dela. Pri izračunavanju odstotnega pribitka na bruto osebne dohodke za julij se upoštevajo samo prejemki za efektivno opravljeno delo, vključno z izplačili po učinku dela, brez nadomestil zaradi izostankov z dela (nadomestila za dopuste in druge izostanke z dela). Odstotek povišanja na bruto prejemke, izplačane za opravljeno delo (brez nadomestil) v juliju znaša 14,58 %.

Akontacije na tak pribitek smo

že izplačali. V naslednjih mesecih pa se bo izračunal na isti način odstotni pribitek od osnove bruto osebnih dohodkov preteklega meseca.

Skupno z navedenim dodatkom in z upoštevanjem znižanih prispevkov iz osebnih dohodkov bo znašalo povišanje čistih prejemkov za posameznika 25,92 %.

Cepuš v celoti še ne vemo, kako bodo spremembe v gospodarstvu vplivale na obseg dela in na bruto produkt in njegovo delitev, je jasno samo eno, da tisti, ki bo bolje posloval, bo lahko tudi širil svojo materialno osnovo. Zato ni nič čudnega, če je delavski svet zahteval dosledno izvrševanje sprejetih sklepov, med katerimi je tudi sklep, da se mora mesečno izvrševati obračun proizvodnje po posameznih sektorjih in v okviru poslovne enote. Veliko si obetamo od nove organizacije podjetja, ki bo uspela le, če bomo vsi enotni in dosledni.

V dvodnevni razpravi na sejah DS in UO je bilo sprejetih še vrsto drugih ukrepov, ki so prav tako pomembni za nadaljnje poslovanje.

L. Cepuš

Gradisov športni dan 1965 Pokal je dobila Ljubljana

Na sliki: rezultate je razglasil predsednik pripravljalnega odbora Anton Martinšek. Poročilo o Gradisovem športnem dnevu, beri na tretji strani!

Centralni delavski svet je na svojem zadnjem zasedanju sprejel vrsto ukrepov v zvezi z gospodarsko reformo

Nagrajevanje strokovnjakov po delu

Predlaganih je precej sprememb pravilnika o nagrajevanju strokovnega kadra in organizatorjev proizvodnje v težnji, da bi še dosledneje uresničili načelo nagrajevanja po delu

Ze več kot leto dni je v veljavi pravilnik o nagrajevanju strokovnega kadra in organizatorjev proizvodnje po delu. Rezultati tega načina ugotavljanja uspeha tistih, ki dejansko lahko s svojim delom pripomorejo k rentabilnosti in ekonomičnosti poslovanja ter afirmacije podjetja na tržišču, niso izostali.

Kljub temu, da vedno enako ostro ocenjujemo, saj uporabljamo v glavnem dokumentacijo v podjetju (finančno knjigovodstvo, analize raziskav materiala, statistični podatki in podobno), je poprečna ocena v primerjavi s prvimi takoj po uveljavitvi pravilnika narasla. To je dokaz, da se je poslovanje izboljšalo in da so s tem tudi boljši rezultati.

Zlasti v tej dobi, ko nas gospodarski ukrepi močno zadevajo, je še kako važno, kakšno je prizadevanje prav organizatorjev proizvodnje. Njihovo prizadevanje pa mora biti merjeno in za dober uspeh tudi nagrajeno. Merjenje učinka je po pravilniku urejeno tako, da so določena posamezna merila, po katerih ocenjujemo prizadevanje organizatorja proizvodnje, in sicer po ugotovljenem uspehu enote, v kateri dela, oz. podjetja kot celote. Za te ljudi ni mogoče postaviti meril, s katerimi bi zamerili individualno opravljeno delo.

V tem času, ko je pravilnik v rabi, smo zbrali razne analize glede vpliva posameznih meril, dalje o načinu same ocenitve in smotnosti uvedbenih kriterijev glede na to, da hočemo uveljaviti izključno načelo stimulativnega nagrajevanja.

S tem v zvezi je komisija za notranje delitev v podjetju sestavila predlog sprememb in dopolnitev omenjenega pravilnika, ki se nanašajo na naslednje glavne spremembe oziroma dopolnitve.

Opuščeno je merilo »izpolnjevanje finančnega plana«. Komisija je namreč sodila, da planski podatki niso dovolj trdni in da temeljijo na predvidevanjih, ki postajajo zlasti v sedanjem položaju še bolj nestabilni.

Ugotavljanje ustvarjenega dohodka je poenoteno za vse organizatorje proizvodnje. Po sedaj veljavem pravilniku niso osnove enake za tiste, ki delajo na sektorjih, in tistih, ki delajo v upravnih gradbenih vodstvih in na centrali.

Novo merilo, ki ga doslej ni bilo v pravilniku, je ugotavljanje, kolikšna je nujno potrebna zaloga materiala in drobnega inventarja, s katerim enota upravlja. To merilo je važno zato, da bi dosegali večjo ekonomičnost poslovanja, ker previsoke zaloge močno vplivajo na višini obratnih sredstev, od katerih mora podjetje plačevati visoke obresti.

V zvezi z novimi merili je uveden na novo še za delavce — organizatorje proizvodnje — na centrali kriterij »rentabilnost poslovanja«, po katerem bomo ugotavljali, kakšno

je razmerje med neto produktom in poprečno vloženimi sredstvi. Komisija je sprejela to merilo zaradi tega, ker lahko zlasti organizatorji proizvodnje na centrali s pravilnim razporejanjem vloženih sredstev (stroji, oprema, sredstva skladov) občutno povečajo rentabilnost poslovanja.

Za vse enote je opuščen merilo »obračunavanje dela«, ker je bila ocena preveč subjektivna.

Važno v pravilniku so nova določila glede pravice do izplačila po njem in pa glede načina izplačila, če enota ni dosegla dovolj dohodka.

Tako določa pravilnik, da organizator proizvodnje, ki dela v enoti, ki v obračunski dobi ni dosegla toliko sredstev, da bi pokrili izplačane osebne dohodke, ne more dobiti ničesar po omenjenem pravilniku, čeprav bi imel glede na prizadevanje npr. glede kvalitete, organizacije proizvodnje in podobno pozitivne točke.

Dalje določa pravilnik, da se tistemu organizatorju, katerega skupna ocena je negativna, odbijejo negativne točke od njegove startne osnove vse do tedaj, da pokrijejo negativne zneske, ki izvirajo iz negativne ocene, in to v naslednji obračunski dobi.

Organizator proizvodnje pa ne more dobiti ničesar na osnovi ocenitve po pravilniku, če enota, v kateri dela, ni sestavila pregleda o porabljenih in obračunskih urah in osebnih dohodkih za pretekli mesec po internih navodilih podjetja.

Spremenjena je nadalje tudi tabela faktorjev za korekcijo osnov za osebne dohodke organizatorjev proizvodnje. Vsak je ocenjevan po šestih merilih. Merilo »dohodek na uro nad planiranim« zajema 40 odstotkov udeležbe, drugi pa 60 odstotkov.

Razpon dosegljivih odstotkov je od 70 pozitivnih do 20 negativnih, med tem ko za kriterij »dohodek na zaposlenega« ni ne zgornje ne spodnje meje.

Končno je po pravilniku veliko več ljudi vključenih v ta sistem nagrajevanja, ker je nujno, da se v ta krog pritegne več članov kolektiva, ki po svojem značaju dela spadajo med organizatorje proizvodnje.

Kujmo železo, dokler je vroče

Na julijski seji sindikalnega odbora podjetja so na široko razpravljali o tem, kako se naše podjetje pripravlja na to, da bi čim dosledneje uveljavili gospodarsko reformo ter da bi se, kolikor le more, izognili neugodnim posledicam zaradi sprememb določenih gospodarskih predpisov. Konkretni predlogi, to so bili sad šesturnega vsestranskega razpravljanja. Seje sta se udeležila tudi predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije tovariš Lojze Capuder in glavni direktor podjetja tov. ing. Hugo Keržan. Prisostvovala pa je tudi vrsta vodilnih, strokovnih in sindikalnih funkcionarjev podjetja. Sejo je vodil predsednik sindikalnega odbora podjetja tovariš Martin Zajšek.

Gradbeništvo je ob gospodarski reformi vendarle v določenem posebnem položaju. Po eni strani smo v gradbenih podjetjih v malce boljsem položaju kot v drugih, ker nas je gospodarska reforma zadelo pravzaprav že najmanj pol leta prej kot druga. Če takrat smo začeli v našem gospodarstvu resneje omejevati investicije ter dosledneje izvajati sicer že prej uveljavljene ukrepe npr. o obveznem pogoju investitorja in podobno. Takrat se je že itak dokajšnja konkurenca med gradbenimi podjetji še bolj zaostila. To je po eni strani tudi ugodno vplivalo na notranje odnose v podjetjih, kolektivi so se resno zamislili vase,

temeljiteje so se začeli ozirati po tem, kateri stroški so takšni, da bi brez njih mogli prestatati, začeli smo razmišljati, kako bi delo boljše, se pravi tako organizirali, da bi bilo produktivnejše, kje lahko še prihranimo bodi pri materialu bodi pri pomožnem materialu, orodju in podobnem.

Torej lahko čisto opravičeno trdimo, da naš gospodarska reforma ni našla nepripravljenih, saj smo bili že sredi prizadevanj za čim smotrnejše gospodarjenje, ko so prišli prvi gospodarski ukrepi v zvezi z reformo.

Po drugi strani pa nas je reforma tudi prizadela, ker je vsem potencialnim investitorjem, zlasti tistim, ki nimajo jasnih rentabilnostnih računov za svojo investicijo, jasno povedala, da za take investicije pač ne bo denarja, dalje, da so časi stisnjeni in tet minili in upajmo, da bomo glede tega dosledni, sicer bi kompromitirali celoten smisel gospodarske reforme. Hkrati pa sodimo, da je tak in tolikšen zastoj v gradbeništvu nujno le začasen, ker so pač investicije nujen pogoj za skladno gospodarsko rast naj bo zaostale seveda pa tudi gospodarsko razvite dežele. Podatki namreč govore, da glede investicij na prebivalca niti nismo pri vrhu, kakor bi se po geslih in pisanju zdelo, temveč celo med poslednjimi. Torej le ne bi smeli zgolj na pamet dolžiti investicij vsega zla v našem gospodarstvu, kajti bržkone bi našli več razlogov za grajo v politiki investicijskih kreditov in v prepogosto nedemokratskem načinu podeljevanja investicijskih kreditov, iz katerih so rasle tudi tako imenovane politične investicije, s katerimi ne vemo zdaj kaj početi.

Zborovalci so na osnovi vseh dosedanjih prizadevanj v podjetju, zlasti

V »Gradis« kar 160 štipendistov

Letos je prišlo k nam na prakso tudi več tujih študentov

Meseca julij in avgust sta sicer meseca glavne počitniške sezone, hkrati pa tudi meseca, ko gre večji del dijakov in študentov na obvezno prakso v razna podjetja. Tudi v našem kolektivu je te dni v raznih enotah in na vseh delovnih mestih polno študentov, dijakov in sploh tistih, ki si žele izpopolniti praktično znanje. Seveda smo pri nas prvenstveno zaposlili tiste, ki jih naše podjetje štipendira, to je 160 štipendistov. Vrh tega pa je letos prišlo k nam na prakso tudi več inozemskih študentov, in sicer 5 iz CSSR, 2 iz ZAR, 2 študenta iz Indonezije, po eden pa iz Poljske in ZR Nemčije.

Ceprav je število 160 za naš kolektiv dokaj veliko, smo lahko vendarle zadovoljni, da smo uspeli vsem štipendistom zagotoviti prakso. To seveda letos, ko precej primanjkuje dela in je pravzaprav na vseh delovnih mestih dovolj ljudi, ni bila ravno lahka naloga. Tudi nekatere enote so s svoje strani še nekoliko pripomogle k temu, da je bilo težav še več, saj so se ponekod oteplili študentov oziroma praktikantov. Slednjič pa so bili vsi problemi zadovoljivo rešeni, tako da bodo do konca avgusta prav vsi štipendisti opravili potrebno počitniško prakso.

Ob tem velja še poudariti, da je center za izobraževanje kadrov, ki skrbi za štipendiste, moral sam izdelati program praktičnega izobraževanja med počitnicami. Vsekakor to ni bila lahka naloga, vrh tega pa se kaže v tem tudi precejšnja pomanjkljivost, saj šole niso dosti naredile za to stvar. V bodoče bodo tudi šole — univerza, gradbena šola, srednja tehniška šola in druge šolske institucije, v katerih se izobražujejo naši štipendisti — morale misliti na to, morali bomo pač skupno izdelati program izobraževanja med prakso. Samo tako bo praksa res dosegla svoj namen in postala koristna, nujno potrebno dopolnilo teoretičnemu izobraževanju v šoli.

»Kaj pa ti tu iščejo?«
»Upravni odbor jim je poslal okrožnico, naj pri sebi poiščejo skrite rezerve...«

»Želimo si še bolj pestro delo...«

Razgovor s praktikanti v obratu gradbenih polizdelkov

Te dni smo obiskali skupino praktikantov, ki so zaposleni v našem podjetju v obratu gradbenih polizdelkov v Ljubljani. Maksim Brezar, Janez Vodnik, Matija Kunst, Franc Sušteršič in Peter Pangal so študenti prvega letnika gradbene fakultete. Usein Marović študira prvo leto arhitekturo. Anka Silič pa srednjo gradbeno šolo.

»Kako ste zadovoljni s svojim delom?« je bilo prvo vprašanje, na katerega so odgovarjali kar kolektivno.

Tako, tako, je bil odgovor. Pojasnili so, da so nekoliko razočarani. Pričakovali so, da bo delo bolj pestro, da se bodo več naučili in več videli. Skratka, v betonarni so sicer spoznali marsikaj novega in zanimivega, kar je v zvezi z betonom, vendar si niso mislili, da bodo prišli v tako ozko specializirano področje.

»Kako pa je z vašimi kolegi, ki so na praksi v drugih gradbenih podjetjih?« sem jih pobaral. Na to vprašanje niso vedeli odgovoriti, ker pač niso imeli kaj prida stikov s svojimi šolskimi kolegi.

»Vaši prvi vtisi?«

»Ugotovili smo kaj kmalu.« je odgovoril zdaj eden za vse. »da je ponekod delo zelo dobro organizirano. Na primer pri betonskih pragih. To je delo, ki ga obrat opravlja že precej let. Tu teče vse kot po maslu. Drugje, kjer organizacija še ni do kraja izpeljana, pa se precej zatika. Je precej moten, nezaželenih zastojev. To smo opazili zlasti, ko smo delali za stanovanjsko naselje v Novih Jaršah. Tu bo treba rešiti še precej podrobnosti v zvezi z organizacijo dela.«

»In kako se počutite v novem delovnem okolju?«

Odgovor je bil pohvalen, vsi se dobro razumejo s svojo okolico.

»Imate kakšne težave?«

»Samo to, da je treba vstati že ob petih. Na dela moramo biti že ob šestih.« je med smehom pojasnil eden izmed praktikantov.

Gradisov športni dan

Ljubljana dobila pokal v trajno last

Nastopilo je 296 tekmovalcev — Od enot je manjkala le koprška, kar velja grajati — Tekmovanje je potekalo po programu, razen prvi dan zaradi igrišča — Strelci se niso mogli sporazumeti — Pingponkarice centrale brez konkurence

Gradisove letne športne igre 1965 so za nami. Zopet smo imeli gradisovci priložnost, da smo se zbirali v večjem številu skupaj, če ne drugače pa na športnem polju. Ob otvoritvi v gradbenem šolskem centru so tekmovalce pozdravili predsednik sindikalne podružnice centrale Milan Galič, predsednik sindikalnega odbora podjetja Martin Zajšek ter pokrovitelj letošnjih športnih iger direktor podjetja ing. Hugo Keržan.

Skupno je v vseh panogah nastopilo 296 tekmovalcev. Od vseh naših enot je manjkala samo enota iz Kopra, kar pa moramo samo grajati. Na Primorskem so znani balinarji, strelci pa mora biti pravzaprav že vsak državljan, prav tako pa bi gotovo lahko našli tudi šahiste. Treba bi bilo samo malo več zanimanja sindikalne podružnice kakor tudi vodstva enote. V statutu podjetja imamo v temeljnih načelih tudi določilo, da organi delavskega samoupravljanja podpirajo športna in kulturno-prosvetna društva za množično udejstvovanje članov kolektiva.

Nekatere enote so nastopile skupaj z drugimi. Tako npr. gradbeno vodstvo Maribor s KO Maribor, KO Ljubljana pa s SPO, centrala s projektivnim birojem in gradeno vodstvo na Jesenicah z gradbiščem Kranj (v likvidaciji).

Gradbeno vodstvo Ljubljana je bilo po številu udeležencev najmočnejše. Od desetih panog so tekmovali v devetih, centrala v osmih, Maribor v šestih, OGP Ljubljana v petih, KO Ljubljana in Ravne v štirih, Celje v treh, Škofja Loka in Ljubljana okolica v eni panogi.

Najbolj množični panogi sta bili šah in streljanje (moške ekipe), v katerih je nastopilo po osem enot. V balinanju, nogometu, kegljanju (moške ekipe) je nastopilo po šest enot. V namiznem tenisu (moške ekipe) in odbojki po štiri, v streljanju in kegljanju (ženske ekipe) pa po dve enoti. Za tekovanje v namiznem tenisu (ženske ekipe) se je prijavila samo ekipa centrale, ki

pa ni našla nasprotnika, zato tudi ni tekmovala.

Tekmovanje se je razvijalo po določenem programu in ni bilo nobenih bistvenih zastojev razen prvi dan, ko nismo mogli pravočasno nastopiti na boljšem nogometnem igrišču Ljubljane, ker so ga že pripravljali za nogometno tekmo I. zvezne lige med Olimpijo in Veležem.

Edina senca je padla na tekovanje moških strelskih ekip ter je moralo častno razsodišče celotno tekovanje v disciplini moških strelskih ekip razveljaviti. Za to se je odločilo, ker na samem strelšču tekovanje ni pravilno potekalo. Tudi na skupnem sestanku vseh kapetanov moštev strelskih ekip ni bilo dosegeno soglasje in je ostalo pri prvem sklepu častnega razsodišča.

Zelo zanimive so bile tekme v nogometu. V prvi tekmi je Maribor brez večjih težav premagal nogometaše Ljubljane okolice z rezultatom 5:1. V drugi tekmi sta nastopili moštvi Ljubljane in Jesenice. Jeseničani so bil nekoliko preveč samozavestni in so mislili, da bodo Ljubljano gladko odpravili. Toda mladi Ljubljančani so bili borbeni in dve minuti pred koncem tekme je bil rezultat še vedno 2:2 in že smo mislili, da bo potrebno streljati enajstmetrovke. Prav v teh kritičnih trenutkih, ko je bil zelo poškodovan vratar in kapetan moštva Matija Marčič, je Ljubljana dosegla zmagoviti gol in končni rezultat je bil 3:2 za Ljubljano.

Na popoldanski tekmi sta igrala najprej Maribor in Ravne. Od vseh nogometnih tekem je bila ta tekma najbolj zanimiva. Mariborčani so morali, če so hoteli zmagati, zabiti kar pet golov. Deset minut pred koncem so Ravne vodile z rezultatom 2:0, ker so si Mariborčani sami zabili dva gola. Poleg tega so imeli to smolo, da so tudi dvakrat streljali v nasprotnikove vratnice. Ko so se le zavedli, da tečejo zadnje minute igre, so kot prerojeni prešli v hud protinapad in z enajstmetrov-

ko znižali rezultati na 2:1. Iz prostega strela je že žoga priletela v vratnico in se odbila v gol in s tem doseženo izenačenje 2:2. Takoj nato pa je uspelo doseči še zmagoviti gol in postaviti končni rezultat 3:2. Pri Mariboru sta se najbolj odlikovala tov. Rajher in tov. Solja, ki sta bila tudi realizatorja doseženih golov.

Pri nogometnem moštvu Ljubljane moramo posebej omeniti poštvovalnega vratarja in kapetana moštva Matija Marčiča, po poklicu zidarja, ki je kljub temu, da je moral po dopoldanski tekmi iskati zdravniško pomoč na samem igrišču in tudi v bolnici, popoldne nastopil ponovno na tekmi.

V drugi tekmi sta nastopili moštvi Ljubljane in OGP, ki sta igrali neodločeno 2:2. Se-le s streljanjem enajstmetrovk so bili Ljubljančani bolj uspešni in zmagali.

Tako so se plasirali na prvo in drugo mesto Ljubljana in Maribor in na tretje ter četrto mesto Ravne in OGP.

Ker tekmovalci OGP niso prispeli v nedeljo na prvo tekmo, so tako Ravenčani samo z eno odigrano tekmo zasedli tretje mesto. V finalni tekmi se bili Ljubljančani znova uspešni in premagali Mariborčane z rezultatom 2:1.

Pri odbojkarijih so se najbolj izkazali tekmovalci iz Maribora, ki so vse svoje nasprotnike premagali z rezultatom 2:0. To moštvo bo verjetno v celoti nastopilo tudi

na športnih igrah gradbincev v Celju.

Pri kegljačih je treba posebno zabeležiti rezultat 456 podrtih kegljev na 100 lučev, ki ga je postavil tov. Jože Jelen iz KO Maribor. S tem rezultatom bi lahko dosegel tudi na marsikaterem tekmovanju v zveznem merilu zelo dobro mesto.

Tudi kegljači gradbenega vodstva Ljubljana so bili zelo uspešni, saj so z rezultatom 505 podrtih kegljev prepričljivo zmagali nad ostalimi ekipami.

Med strelkami je posebno presenetila mlada strelka Cenka Pustovrh, ki je s 152 krogi zasedla prvo mesto.

V namiznem tenisu so si tekmovalci Fašman, ing. Dolenc in Šifrer že zagotovili kot najboljši igralci nastop na športnih igrah v Celju.

Šahisti so bili najbolj marljivi, saj so morali šahirati skoraj 8 ur in pri tem napraviti svoj »šiht«. Tudi tu so prepričljivo zmagali Ljubljančani.

Pri balinarjih so bila moštva med seboj precej izenačena, toda moštvo KO Ljubljane je uspelo, da je nabralo največ točk in zasedlo prvo mesto.

Pri streljanju za moške ekipe so bili sicer najboljši strelci kovinskih obratov, ki pa so dosegli takšne rezultate, kateri so bili nekaterim kapetanom moštev »sumljivi« in zato so vložili tudi iz Ljubljane in Maribora protest, ki pa je bil rešen tako, kot je že bilo navedeno.

Skupina jeseniških tekmovalcev-nogometašev prihaja na igrišče

Naša je bližja, so dejali Jeseničani

Le bliže balinčku, je dejal tovariš Vabra in krogla je sama zavila k njemu

Letos se Mariborčanom ni posrečilo zasedeti prvega mesta. Zato pa so drugi, priborili pa so si tudi pravico nastopa na športnih igrah gradbincev Slovenije

Tehnični rezultati posameznih tekmovanj

Nogomet: Nastopilo je 6 enot.

- I. mesto Ljubljana
- II. mesto Maribor
- III. mesto Ravne

Kegljanje moški — ekipno: Nastopilo je 6 enot.

- I. mesto Ljubljana s 505 podrtimi keglji
- II. mesto Maribor s 471 podrtimi keglji
- III. mesto Jesenice s 428 podrtimi keglji

Kegljanje ženske — ekipno: Nastopili sta 2 enoti.

- I. mesto Ljubljana s 299 podrtimi keglji
- II. mesto Centrala s 259 podrtimi keglji

Streljanje ženske — ekipno: Nastopili sta 2 enoti

- I. mesto Centrala s 357 krogi
- II. mesto Ljubljana s 310 krogi

Šah: Nastopilo je 8 enot.

- I. mesto Ljubljana s 36 ½ točke
- II. mesto Jesenice s 24 ½ točke
- III. mesto Centrala s 24 točkami

Namizni tenis — moški ekipno: Nastopile so 4 enote.

- I. mesto KO Ljubljana
- II. mesto Centrala
- III. mesto Maribor

Odbojka: Nastopile so 4 enote.

- I. mesto Maribor
- II. mesto OGP Ljubljana
- III. mesto Ljubljana

Balinanje: Nastopilo 6 ekip.

- I. mesto KO Ljubljana
- II. mesto Jesenice
- III. mesto Centrala

Posamezniki:

Kegljanje — moški. Nastopilo je 12 tekmovalcev.

- I. mesto Jože Jelen s 456 podrtimi keglji
- II. mesto Jože Ban s 415 podrtimi keglji
- III. mesto Ivo Praprotnik s 409 podrtimi keglji.

Streljanje — moški. Nastopilo je 10 tekmovalcev.

- I. mesto Alojzij Ditmajer z 254 krogi (Maribor)
- II. mesto Ivan Vuckovič z 242 krogi (Ljubljana)
- III. mesto Janez Zupan z 236 krogi (Centrala).

Namizni tenis — moški. Nastopilo je skupno 8 tekmovalcev.

- I. mesto Vili Fašman
- II. mesto ing. Drago Dolenc
- III. mesto Janez Šifrer.

Kegljanje — ženske. Nastopile so skupno 4 tekmovalke.

- I. mesto Francka Erjavec s 418 podrtimi keglji
- II. mesto Minka Remec s 409 podrtimi keglji
- III. mesto Ljuba Tome s 390 podrtimi keglji.

Streljanje — ženske: Nastopile so skupaj 4 tekmovalke.

- I. mesto Cenka Pustovrh s 152 krogi (Škofja Loka)
- II. mesto Marija Anzeljc s 141 krogi (Centrala)
- I. mesto Majda Sebanec s 124 krogi (Gr. v. Ljublj.).

V končnem plasmaju je dosegla 1. mesto Ljubljana, ki je dosegla v naslednjih disciplinah skupno 30 točk.

Kegljanje — moški točk 6 Nogomet . . . točk 6
Kegljanje — ženske točk 6 Odbojka . . . točk 2
Streljanje — ženske točk 4 Šah . . . točk 6

Z osvojitvijo prvega mesta si je ta edinica priborila tudi pokal pokrovitelja direktorja tov. ing. Huga Keržana in prehodni pokal sindikalnega odbora podjetja. Ker je gradbeno vodstvo Ljubljana že trikrat po vrsti dobili prehodni pokal, ostane ta pokal tej enoti v trajno last.

Drugo mesto v končnem plasmaju je dosegla centrala, ki je zbrala v nastopajočih disciplinah skupno 18 točk.

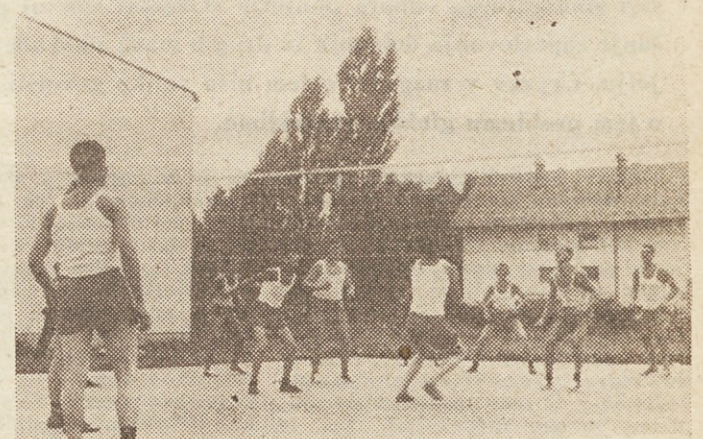
Tretje mesto je pripadalo gradbenemu vodstvu Maribor, ki je zbralo skupno 16 točk.

Nadaljnji razpored enot je naslednji:

- KO Ljubljana so dosegli IV. mesto z 12 točkami
- Gr. v. Jesenice V. mesto z 10 točkami
- OGP Ljubljana VI. mesto s 4 točkami
- Gr. v. Ravne VII. mesto z 2 točkami.

Na podlagi doseženih rezultatov v posameznih panogah bodo izbrali tekmovalce, ki bodo nastopili na športnih igrah gradbincev v Celju ob koncu avgusta.

rs.

Po hudem boju je ekipi OGP le uspelo zasedeti drugo mesto

Tudi v namiznem tenisu so bila tekovanja kar vroča, čeprav so igrali v hladu

Najbolj marljivi so bili šahisti, saj so morali igrati več kot osem ur

Za začetek 45-urni delovni teden

V našem podjetju že nekaj časa dela posebna komisija, ki se ukvarja s skrajšanjem delovnega časa oziroma z uvajanjem 42-urnega delovnega tedna tudi v našem podjetju. Pred kratkim smo se obrnili na predsednika te komisije, diplomiranega ekonomista Alojza Remca, da bi povedal nekaj o delu te komisije in sploh o problemih skrajševanja delovnega časa.

Komisija si je zamislila svoje delo tako, da se je najprej obrnila na vse enote, ki naj bi dale svoja mnenja in predloge, kako bi lahko v kolektivu »Gradis« skrajšali delovni čas, seveda vsaka enota za svoje delovno področje. Odziv pa ni bil najboljši, z redkimi izjemami enote sploh niso dale svojih mnenj. Nekoliko opravičila za tako ravnanje najdemo seveda v prezaposlenosti in preobremenjenosti, nedvomno pa se v tem kaže tudi nekoliko podcenjevanja te aktualne problematike. Nekateri posamezniki so celo pripomnili, da bi morali v gradbeništvu še več delati, ne pa skrajševati delovni čas. Ni treba ponavljati in utemeljevati, da so takšna mnenja hudo zmotna, saj kažejo, da je še marsikje zakoreninjeno primitivno gledanje na delo, predvsem na produktivnost dela. Ni namreč važno samo koliko delamo, marveč zlasti kako delamo, s kakšno intenzivnostjo delamo. Nekdo lahko dela dve uri, pa bo v tem času opravil isto delo kot nekdo drugi v eni sami uri. V tem je bistvena razlika. Namen skrajševanja delovnega časa je predvsem v tem, da z boljšo organizacijo, z intenzivnejšim delom, z višjo produktivnostjo dela dosežemo pri skrajšanem delovnem času iste ali še boljše učinke kot doslej, torej iste ali boljše delovne rezultate. Z eno besedo: gre za to, da bomo delali vsi skupaj manj (po času), zato pa bolje, rezultati pa bodo isti ali še boljši, naš zaslužek bo pri skrajšanem delovnem času vsaj tak kot danes ali pa še boljši.

Komisija, ki je obiskovala enote, je ugotovila, da že danes marsikje na razne načine skrajšujejo delovni čas (zlasti v Ravnah in Mariboru). Tako na primer delajo ponekod ob sobotah le do 12. ali celo samo do 10. ure, na nekaterih gradbiščih pa so celo že uvedli prosto vsako drugo soboto.

Po mnenju komisije so dani vsi pogoji, da bi tudi »Gradis« že letos šel na skrajšanje delovnega tedna. Seveda za začetek še ne bi kazalo kar na vrat na nos preiti v 42-urni delovni teden, pač pa bi letos v prvi etapi lahko začeli s 45-urnim delovnikom. Komisija je mnenja, da bi skrajšanje lahko uresničili že s tem, da bi bila na vseh delovnih mestih uvedena in dosledno izpeljana delovna disciplina. Primer: če začnemo na primer delati ob 6. uri, potem se mora ob tej uri na gradbišču ali v pisarni tudi že vse »gibati«, roke in noge in v glavah seveda tudi. Dosedanja praksa pa marsikje kaže, da je na primer ob 6. jutraj, pa včasih tudi pol ure kasneje, še marsikje precej »mrtvo«.

Kot rečeno, naj bi že letos jeseni v našem kolektivu povsod pristopili k uvajanju 45-urnega delovnega tedna. Seveda je to le predlog komisije, o njem pa bodo razpravljali še samoupravni organi, tako v posameznih enotah kot v centrali, seveda pa bodo tudi strokovne službe še rekle svojo besedo. Komisija pa ne misli, da bi morali pri tem vpeti nekakšno togo šablono, tako da bi prav na vseh gradbiščih in sploh na vseh delovnih mestih začeli in končali delati vsi skupaj točno ob isti uri. Vsekakor bo lahko vsaka enota elastično prilagodila delo sebi in svojim potrebam; gre pa za to, da postane 45-urnik splošno merilo za celoten kolektiv »Gradis«. Ponekod bo samo delo terjalo takšno ali drugačno razporeditev časa, toda okvirno naj bi za ves kolektiv veljal 45-urni delovni teden.

Seveda pa je pri vsem tem še nekaj vprašanj odprtih. Tako lahko še vedno razpravljamo o specifičnosti naše panoge, ki bo tudi v prihodnosti nedvomno bolj ali manj pečat sezone. Tudi če bomo šli v racionalnejše gospodarjenje, v to, da podaljšujemo delo v zimsko sezono, bo vendarle zima nudila slabše pogoje za delo in sploh manj dela kot poletje. Zato obstajajo še vedno predlogi in možnosti, da se delovni čas skrajša predvsem v zimskem obdobju, medtem ko bi več delali v poletnem obdobju. V merilu vsega leta pa bi se lahko te razlike tako izravnale, da bi delavec še vedno delal tedensko povprečno po 42 ur. Kot rečeno pa so to še ne do kraja razčisti, odprta vprašanja, o katerih bo prav gotovo treba še tehtno razmisliti.

Po mnenju komisije bomo lahko torej že letos jeseni šli na 45-urni delovni teden. Zelo škodljivo bi bilo, če bi uvedli skrajšani delovni čas, pri tem pa prav nič spremenili naših delovnih navad. To bi prav gotovo pomenilo korak nazaj, saj bi morali potem uvajati nove nadure. Takih primerov napačno tolmačenja in napak izpeljanega skrajšanja delovnega tedna, žal, beležimo pri nas kar precej, tudi v gradbenih podjetjih. To seveda ni namen in cilj skrajšanja delovnega časa. Bistvo skrajšanja delovnega časa je v tem, da v manj urah naredimo prav toliko ali celo več kot prej z več urami.

Komisija tudi poudarja potrebo po doslednosti pri tem koraku. Nič nam ne bi koristilo, če bi na primer nekaj dni ali nekaj tednov držali prvi »tempo«, če bi prihajali in odhajali na delo točno, če bi ves delovni čas zares intenzivno delali, po nekaj tednih ali mesecih pa bi popustili in se spet vdali starim razvadam. Tudi predpisov in pravilnikov o skrajšanju delovnega tedna ne smemo gledati zgolj kot formalni akt, marveč kot akcijo, ki naj pripomore k dvigu produktivnosti v našem kolektivu.

Še o »skritih« rezervah

Našli bi jih v nesrečah in boleznih, ki bi jih mogli preprečiti

Gospodarska reforma se ne nanaša izključno samo na modernizacijo, kooperacijo, integracijo in podobno, ampak ima vse širši pomen — gre predvsem za lastne rezerve. Lastne in »skrite« rezerve v kolektivih pa so lahko različne in dokaj široke.

Tako imamo pri nas precej »skritih« rezerv v preštevilnih nesrečah na delovnih mestih in bolezninah (niso vštete nesreče na poti). Če primerjamo nesreče in bolezni pri nas s katero izmed zahodnih držav, bomo videli, da zelo »prednjačimo« in smo, kar se tiče nesreč in bolezni, kar na vrhu. Kljub temu, da smo v podjetju na tem področju že dosegli precejšnje uspehe, še vedno niso izkoriščene vse rezerve. Vprašati se moramo, zakaj je tako, kdo je temu kriv? Dobili bomo zelo različne odgovore, namreč takšne: koliko kdo spoštuje človeka — delavca in koliko kdo ceni in pozna bistvo našega gospodarstva. Tisti, ki se zavedajo, da je človek-delavec naš zaklad, da nesreče in bolezni praznijo naš kolektivni žep in zmanjšujejo delovno sposobnost in udarnost podjetja, bodo dali dokaj malomaren in zanikrni odgovor. Vsi tisti, ki pa s podjetjem živijo in v podjetju vidijo svoj »vsakdanji kruh«, pa se bodo zamislili in dejali: Ne, tako ne moremo več naprej...

Podatki o nesrečah in bolezninah — najglavnejši — za I. polletje tega leta pa so ti: v podjetju je bilo povprečno zaposlenih 4418 delavcev. Od tega se jih je na delovnem mestu ponesrečilo 239, bolanih pa je bilo 3315 članov naše delovne organizacije. Tako je bil »skoraj« vsak član delovne organizacije v tem polletju bolan ali se je ponesrečil.

Te številke nam mnogo povedo, še več pa bi nam povedale, če bi vse to izrazili v dinarjih, kolikšna je škoda, če član delovne organizacije zaradi bolezni ali nesreče ne dela — ne ustvarja družbenih dobrin, koliko stane zdravljenje, v kolektivu potrebno spreminjanje zasnovanega

delovnega procesa zaradi izostanka delavca itd., itd.

Skratka, vse to so lepe »skrite« rezerve, ki jih moramo začeti »odkrivati« s tem, da bomo nesreče in bolezni aktivno preprečevali in zmanjševali.

V zadnji številki našega časopisa iznesena misel: »Skrbi nas...«, naj ne bo le fraza, ampak resnična skrb nas vseh, tako vodstva na centrali, kakor vodilnih uslužbencev poslovnih enot in slehernega člana podjetja na katerem koli delovnem mestu.

Ni še prepozno, — čeprav smo že precej zamudili, da začnemo z ukrepi in da spoštujemo sprejete zakone kakor: ustavo, temeljni zakon o delovnih razmerjih, temeljni zakon o varstvu pri delu, pravilnik o higieno-tehničnem varstvu podjetja »Gradis« in še druge TZV predpise, za katere smo glasovali, toda izpolnjevati jih moramo vsi in dosledneje.

Ne smemo dovoliti, da bi ukrepali samo zato, da bi ugodili zahtevam, zakonom ali predpisom, kajti s takšnim načinom izpolnjevanja dolžnosti do družbe in kolektiva škodujemo sami sebi. Cesar ne občutimo danes, bomo čutili jutri.

S pravnimi in doslednim izvajanjem pravil TZV, s spoštovanjem načel te službe, s pravnim vrednotenjem te službe z drugimi službami, od strani vseh, lahko pričakujemo, da bodo dosedanje »skrite« rezerve pri bolezninah in nesrečah kaj hitro »odkrite« in služile v dobrobit družbe, kolektiva kakor tudi vsakega posameznika našega podjetja.

L.

Izkop temeljev na Srednji Dravi

Ekonomika vendarle ni vse

V pehanju za rentabilnostjo ne pozabimo, da smo ljudje

Tovariš Tone Zaletelj iz Raven na Koroškem je na zadnji seji sindikalnega odbora podjetja »Gradis« sprožil pereče vprašanje zaposlovanja delovnih in drugih manj zmognih ljudi v podjetju. Čeprav v razpravi o tem niso veliko govorili, je prav, če o tem problemu globlje razmislimo.

Delovni invalidi in osebe z zmanjšano delovno zmoglostjo predstavljajo v nekaterih poslovnih enotah več kot desetino zaposlenih. Te delavce poslovne enote premeščajo na razna ustrezna ali neustrezna delovna mesta, samo da jih pač nekeje zaposlijo. Seveda je še težje vprašanje, kako zaposliti starejše delavce in delavce z zmanjšano delovno sposobnostjo. O tem problemu do zdaj nismo mnogo razpravljali, ker je vsaka poslovna enota to reševala, kolikor je pač mogla.

Zdaj, ko se celotno poslovanje postavlja na ekonomsko bazo, je vprašanje zaposlovanja invalidov in dela nezmožnih bolj pereče. Ker se bo število delovnih invalidov, starejših in dela nezmožnih oseb, z ozirom na novi zakon o pokojninskem zavarovanju, ki je podaljšal delovno dobo za 5 let (gradbeni delavci že v starih pogojih niso dosegli polne pokojnine), še povečalo, je nujno, da bomo pristopili k preventivnim ukrepom za zmanjšanje delovne invalidnosti. Poleg organiziranega sprejema zdravih delavcev na posamezna delovna mesta, izboljševanju pogojev dela in boja za proti nesrečam pri delu, bomo morali izvršiti selekcijo tistih, ki vrsto let dosejajo slabe delovne uspehe. Seveda pa moramo pri tem zaščititi delavce, ki so se v podjetju zaradi naporega dela izčrpali, onemogli, ali ponesrečili.

Glede delovnih invalidov smo se zadnje čase že lotili poklicne rehabilitacije, oziroma prekvalifikacije na stroške skladov socialnega zavarovanja. Imamo več primerov, ko so se člani našega kolektiva prekvalificirali v kovinskih obratih Ljubljana, v obratu gradbenih polizdelkov, itd., kar je rodilo obojestransko zadovoljive rezultate. Za boljše reševanje problemov zaposlenih delovnih invalidov se bomo morali v bodoče bolj povezovati z institucijami izven podjetja, zlasti z invalidskimi komisijami I. stopnje, ki se nahajajo pri vseh komunalnih zavodih za socialno zavarovanje. Delavcem, ki imajo pogoje, da se invalidsko upokojijo, pa morajo kadrovske službe poslovnih enot pri tem pomagati.

Težje pa je pri tistih delavcih, ki nimajo pogojev za invalidsko upokoje, so pa nesposobni za kakšno drugo zaposlitev. Člen 112. novega zakona o delovnih razmerjih v navedenem primeru sicer omogoča prekinitev delovnega razmerja, to

pa je v nasprotju s socialističnim humanizmom in se teh ukrepov, razen pri nediscipliniranih delavcih, ne bi smeli posluževati.

Tudi starejšim delavcem, ki so se v podjetju izčrpali in zaradi tega ne morejo dosegati iste storilnosti kot drugi, bo potrebno omogočiti primerne zasluzke, ker se poprečni zasluzkov zadnjih let štejejo za pokojninsko osnovo. Čeprav ekonomika ne pozna socialnih problemov, moramo imeti vedno pred seboj, da bomo tudi mi enkrat starejši in onemogli, zato mora pri odpuščanju ljudi tudi vedno obstajati zakon človečnosti.

Lojze Cepuš

OBVESTILO

Center za izobraževanje v podjetju »Gradis« ima na zalogi naslednje skripte:

1. Enciklopedija gradbeništva 35 strani
2. Gradbeni stroji (splošno) 173 strani
3. Gradbeni stroji lahke in srednje mehanizacije 70 strani
4. Vzdrževanje gradbene mehanizacije 65 strani
5. Uporaba težke mehanizacije I. in II. del 75 strani
6. Priročnik za strojnike 65 strani
7. Tehnologija materiala I. in II. del 60 + 120 strani
8. Osnove laboratorijske službe 65 strani
9. Varnost miniranja 25 strani
10. Gradivo za PK zidarje 35 strani
11. Gradivo za pomožne delovodje 86 strani
12. Betoniranje — kaj moramo vedeti o betonu 89 strani
13. Ekonomika podjetja »Gradis« 60 strani
14. Estetska vzgoja 15 strani
15. Zdravstvena vzgoja gradbenih delavcev 50 strani
16. Družbena in politična ureditev SFRJ 111 strani

Tudi kadrovska služba se mora učinkovito vključiti v urejanje gospodarskih problemov. Z zadnjega sestanka kadrovikov v Ljubljani

Sklepi organov samoupravljanja

DS podjetja

SKLEPI

**XII. rednega zasedanja delavskega sveta
podjetja, ki je bilo dne 7. avgusta 1965
v Ljubljani**

1. Pri pregledu sklepov je ugotovljeno, da so vsi izvršeni.

2. Poročilo overovatelja zapisnika se vzame na znanje.

3. Poročilo predsednika upravnega odbora podjetja o delu upravnega odbora se odobri.

4. Sprejme in potrdi se periodični obračun za I. polletje 1965, in sicer za osnovno dejavnost, DUR in za počitniške domove.

5. Glede na zvišanje življenjskih stroškov sklene delavski svet podjetja, da se uskladijo višine osebnih dohodkov z novo nastalo situacijo tako, da bo povišanje v skladu z doseženimi rezultati dela posameznika, merjenimi po učinku dela.

Ta sklep se izvede tako, da se rezerva za osebne dohodke iz leta 1964 razdeli na 5 mesecev, začenši z avgustom in se dodaja k izplačilom po osnovah iz pravilnika o delitvi osebnih dohodkov za vsak mesec posebej.

Osnova izračunanega odstotnega pribitka na bruto osebne dohodke za mesec julij, kjer se upoštevajo samo prejemki za efektivno opravljeno delo vključno z izplačili po učinku dela opravljenega v mesecu juliju brez nadomestil zaradi izostankov z dela (nadomestila za dopuste in za druge izostanke z

delu), je skupno izplačilo navedenih prejemkov, povečanih za $\frac{1}{5}$ rezerve iz preteklega leta. Odstotek povišanja za bruto prejemke izplačane za opravljeno delo (brez nadomestil) v mesecu juliju znaša 14,58 %.

Izplačilo akontacije na pribitek naj se izvrši po gornjem načinu sredi avgusta. V naslednjih mesecih tega leta se na isti način izračuna odstotni pribitek od osnove bruto osebnih dohodkov preteklega meseca in ta odstotek na novo določi za izplačilo akontacije za osebne dohodke v nadaljnjih mesecih.

Skupno z gornjim dodatkom in z upoštevanjem znižanih prispevkov iz osebnih dohodkov bo znašalo povišanje čistih prejemkov za posameznika 25,92 %.

6. Delavski svet podjetja sklene, da ni možno pavšalno izplačevati viškov na osnovi rezultatov poslovanja za letošnje leto. Vsa izplačila osebnih dohodkov je izvesti v sistemu nagrajevanja po učinku dela skladno z obstoječim pravilnikom, ki ne predvideva pavšalnih izplačil. V tem smislu se zavrne vloga PE Jesenice.

7. Delavski svet podjetja sklene, da je nujno zaradi pravičnejše delitve dohodka čimprej preiti na obračunavanje po sistemu planskih cen, ki bazirajo na temeljiti pripravi dela in predvidenih organizacij gradbišča. Vse je treba pripraviti, da bi na ta sistem postopoma v celoti prešli s 1. januarjem 1966. Za konkretizacijo tega sklepa naj strokovne službe občasno poročajo in predlagajo upravnemu odboru podjetja konkretne ukrepe.

8. Sprejme se sprememba pravilnika o razdeljevanju spominskih daril v naslednjem:

Clen 2. pravilnika se spremeni in glasi:
Pravico do obdaruovanja pridobijo tisti člani kolektiva, katerih neprekinjen delovni staž v podjetju znaša 10, 15 oz. 20. let.

Meja za pridobitev pravice po gornjem odstavku je 4. oktober.

V členu 6. se spremeni prvi odstavek tako, da glasi:

Člani kolektiva, kateri so v delovnem razmerju s podjetjem 20 let, prejmejo kot darilo zlato značko »Gradis«, 15 let — zapestno uro in 10 let — nalivno pero in svinčnik.

9. Odobrijo se posojila za individualno stanovanjsko gradnjo naslednjim članom kolektiva:

Antonu Slamiču, delovodji pri GV Maribor 600.000 din,

Vinku Veitu, delovodji pri GV Maribor 250.000 din,

Janezu Skoficu, šefu oddelka za HTV na centrali 250.000 din,

Vinku Habjanu, kontrolorju električnih naprav 300.000 din,

Francu Jakopiču, gradb. tehniku v kalk. odd. 400.000 din.

10. V smislu 12. člena pravilnika za dajanje posojil za individualno stanovanjsko gradnjo izdaja delavski svet podjetja soglasje na odobrena posojila članom kolektiva poslovne enote Ravne:

Milanu Novaku, nabavnemu referentu 1.000.000 din,

Ivanu Grabnerju, ključavničarju 1.000.000 dinarjev,

Ivanu Mlakarju, pomožnemu delovodji 1.000.000 din,

Ivanu Spirancu, pomožnemu delovodji 300 tisoč dinarjev.

11. V smislu 28. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov delavcev podjetja Gradis poslanih na izvajanje investicijskih del v ZR Nemčijo se odobrava tovarišu Francu Juvancu, na gradbišču v Nemčiji do 40 nadur mesečno.

12. Predlog občinske skupščine Ljubljana-Center o dodelitvi skladu za šolstvo občine Ljubljana-Center v višini 0,30 % iz sredstev

za kadrovanje se zavrne, ker je podjetje že razporedilo vsa sredstva za kadrovanje v višini 1 % za gradnjo srednje tehnične šole v Ljubljani in Mariboru.

13. Izda se soglasje na interni pravilnik za merjenje učinka oz. delovnega uspeha komercialnega, finančnega, tehničnega in administrativnega kadra ter delavcev v komunalni službi pri gradb. vodstvu Ljubljana, z veljavnostjo od 1. I. 1965 dalje.

14. Delavski svet podjetja sklene, da odstopa sredstva, pridobljena z razveljavitvijo sklepa občinske skupščine Ljubljana-Moste-Polje o obračunavanju dodatnega prispevka v I. polletju 1964 komunalni skupnosti socialnih zavarovancev občine Ljubljana-Moste-Polje, in sicer:

za KO Ljubljana 2,538.734 din,

za GR Zalog 1,909.804 din,

za OGP Ljubljana 3,131.942 din,

za SPO Ljubljana 2,700.927 din.

Odstopljena sredstva se morajo uporabiti izključno za potrebe financiranja izgradnje ljubljanske bolnišnice.

15. Za člana upravnega odbora poslovne grupe gradbeništva pri poslovnem združenju »INGRA« v Zagrebu se imenuje tov. Marko Bleiweis, dipl. gradb. ing., za namestnika pa tov. Janez Gričar, dipl. gradb. ing.

16. Kadrovskim službam poslovnih enot se nalaga dolžnost, da preko referenta za zdravstveno in higiensko preventivo v podjetju tesneje sodelujejo z zdravstveno službo in ustvarijo kontakt med deloviščem, kadrovsko službo in pogodbeno vezanim zdravnikom.

17. Pritožba tov. Sonje Košir, na odločbo o prenehanju dela na podlagi 98. člena temeljnega zakona o delovnem razmerju se kot neutemeljena zavrne. Sklep delavskega sveta podjetja je dokončen.

18. Na podlagi temeljnega zakona o gostinski dejavnosti (Ur. list SFRJ, št. 8 z dne 24. II. 1965) je:

a) Izvršiti registracije za DUR Jesenice, Maribor, Ravne in za počitniške domove Ankaran, Pohorje in Poreč.

Rok: 31. avgust 1965.

b) Sklenitev pogodbe z ustanoviteljem oziroma akta o zagotovitvi pokrivanja izgube za DUR in počitniške domove.

c) Imenovati je upravne odbore DUR in ureditvi pravilnike.

č) Imenovati je odgovorne osebe (upravnike).

d) Podpisniki za DUR in počitniške domove so isti kot za osnovno dejavnost.

e) Za izvedbo gornjih sklepov se zadolži splošna služba, ki naj poda poročilo o izvršitvi na prihodnjem zasedanju DS.

19 Na podlagi odločbe SDK za razporeditev dohodka iz poslovnih stroškov v periodičnem obračunu DUR za prvo polletje se sklene:

1) Dohodek v znesku 1.864.908 din se razporedi za kritje izplačanih osebnih dohodkov.

2) Ustanovitelj — podjetje delavskih menz pokriva ostanek nekritih izplačanih osebnih dohodkov 4.831.675 din,

neindividualizirani osebni dohodki 1.493 din.

Skupaj 4.833.168 din.

Overovatelj:

Francka Erjavec
Vinko Brglez

Predsednik DSP:
Božo Lukač

UO podjetja

SKLEPI

IV. redne seje upravnega odbora podjetja, ki je bila dne 6. VIII. 1965 v Ljubljani

1. Pri pregledu sklepov zadnje seje UOP ugotavlja, da so v izvrševanju. Sklepi, ki bi morali biti izvršeni, so ponovno obravnavani in sprejeti dopolnilni sklepi za njihovo izvrševanje.

2. V zvezi s sklepom pot tč. 4, III. seje UOP zaradi ponovno obravnavanega najemanja tujih privatnih kamionov za opravljanje prevozov UOP sklene:

a) v bodoče mora biti najemanje privatnih kamionov in razporeditev preko SPO, da ne bodo stali kamioni podjetja nezaposleni. Poslovne enote morajo to v bodoče strogo upoštevati;

b) SPO naj uskladi cene prevozov ter sklene dogovore za prevoze po enoti mere. Cene naj bodo konkurenčne od slučaja do slučaja. Nezaposlenost kamionov podjetja je večja škoda, kakor nižja cena.

3. UOP je obravnaval izvrševanje sklepa pod tč. 14 in 15 z II. redne seje UOP. Z ozirom na važnost problematike bo izvrševanje sklepa prikazati na naslednji seji s poročilom kadrovske službe podjetja.

4. V zvezi s sklepom pod tč. 8, III. seje UOP naj PE dostavi do naslednje seje pismene podatke o oddaji del v akordu po korigiranih osnovah.

5. V zvezi s sklepom pod tč. 9, III. seje UOP se sklene, naj vse poslovne enote in obrati pismeno poročajo o izvajanju sklepa glede analize in ukrepov za znižanje režije gradbišč do naslednje seje.

6. Sklep pod tč. 10, s III. seje UOP bo izvršen do naslednje seje, ko bo dostavljen osnutek o poslovanju in organizaciji komunalne dejavnosti za poslovne enote in obrate v Ljubljani ter v podjetju. V osnutku je upoštevati predloge, ki so bili dani na seji UOP glede zasedenosti samskih domov, ureditve bolniških sob, kjer še to ni urejeno itd.

7. UOP sklene, da bo analiza poslovanja PE Ljubljana na naslednji, tj. V. seji UOP, ki bo predvidoma ob koncu avgusta.

8. UOP je obravnaval periodični obračun za I. polletje 1965 ter ga predlaga DSP v obravnavo in potrditev.

Poslovne enote in obrati, ki niso zmanjšali zalog v zvezi s sklepi DSP, naj poročajo o vzrokih, zakaj niso bile zmanjšane zaloge materiala. Prav tako naj v tem poročilu dajo svoje predloge v zvezi s centralno nabavo materiala, da se ta čimbolj izpopolni.

Za informacijo bodo v bodoče tudi podatki o nedokončani proizvodnji za posamezne poslovne enote.

9. UOP ugotavlja, da je nujno izvesti številne ukrepe v zvezi z gospodarsko reformo in zato naroča strokovnim službam, da pripravijo ustrezne analize in predloge zlasti v naslednjem: o povračilu voženj za prihod na delo in z dela, o dnevnicah, o nabavi

materiala pri proizvajalcih, o uvedbi sodobne organizacije dela in doslednega načina nagrajevanja po delu, v zvezi s tem izvedba sistemizacije delovnih mest in analitske ocene delovnih mest. Pri politiki investiranja v osnovna sredstva je v bodoče vlagati več v vzdrževanje že obstoječe opreme. Zaradi izpopolnitve strokovnega kadra bo potrebno še nadalje štipendirati, medtem pa v večji meri upoštevati pravilnejši odnos med produktivnim in neproduktivnim delom ter podrobno analizirati problem režijskih stroškov za celotno podjetje. Potrebno je analizirati faktor v kalkulacijah in revidirati odnos med osebnimi dohodki in skladi. Zaradi slabe prehrane delavcev je predvideti možnost uvedbe lastnih obratov za prehrano zlasti glede toplega obroka. V zvezi z delovnim časom je upoštevati možnost uvedbe daljšega delovnega časa z uvedbo prostih sobot.

10. V zvezi z obravnavo ukrepov ob novi gospodarski reformi UOP sklene, da bo odšlej izvrševati mesečni obračun proizvodnje po posameznih sektorjih v okviru poslovnih enot. Nekatere enote obračune že opravljajo po sektorjih in je zato nujno izvesti to tudi v ostalih enotah. Samoupravni organi v enotah so dolžni obravnavati mesečne rezultate po izvedenih obračunih po sektorjih. V sistem nagrajevanja organizatorjev proizvodnje naj se upošteva prav tako mesečno ugotavljanje rezultatov poslovanja, na podlagi katerih se ocenjujejo organizatorji proizvodnje, da se poveča stimulaturnost sistema nagrajevanja po delu.

11. Glede na zvišanje življenjskih stroškov sklene UOP predlagati DS podjetja, da se uskladijo višine osebnih prejemkov z novo nastalo situacijo, vendar tako, da bo povišanje v skladu z doseženimi rezultati dela posameznika, merjenimi po učinku dela.

a) Bruto pribitek iz ustvarjenih rezerv se obračuna za vse zaslužke po času, po učinku, presežke in uspeh.

b) Osnovo izračuna odstotnega pribitka na bruto zaslužene osebne dohodke v smislu tč.

a) se določi tako, da se gornjim OD za pretekli mesec (julij) doda bruto 37 milijonov in iz tega določi odstotek povečanja.

Isti način se bo uporabil v septembru ter naslednjih mesecih, ko bodo za osnovo zaslužnih OD veljali OD izplačani v mesecu avgustu, oz. septembru itd.

Pribitek za pretekli mesec bo izplačan v sredini meseca za vsak pretekli mesec. Prvo izplačilo bo v sredini avgusta. Strokovna služba na centrali podjetja naj da v tej zvezi navodila poslovnim enotam in obratom.

12. Pogoji za delitev pribitka v naslednjih mesecih bo izvršitev mesečnega obračuna proizvodnje po sektorjih posameznih poslovnih enot. Poslovna enota, ki ne bo imela izvršenega mesečnega obračuna proizvodnje po sektorjih, pribitka ne bo mogla izplačati.

13. Do naslednje seje UOP je pripraviti predloge za spremembo delovnega časa v 5-dnevni delovni teden.

14. UOP vzame na znanje informacijo o tromesečnem planu za III. tromesečje 1965.

15. V zvezi s pravico do odškodnine zaradi nesreče pri delu družini pokojnega tovariša Ivana Susterja se naroča pristojni službi, da uredi izplačilo odškodnine preko DOZ iz naslova kolektivnega zavarovanja članov kolektiva, ki delajo v Nemčiji. Eventualna razlika do višine zneska, ki se priznava po našem pravilniku kot odškodnina za primer nesreče pri delu, naj se izplača iz sredstev podjetja.

16. Tovariš Josip Lipovec se razreši kot predstavnik GIP »Gradis« za prevzeta dela v Nemčiji z 20. julijem 1965.

17. Odobri se tov. Tonetu Zaletelju, sektorskemu vodji v Ravnah za uporabo privatnega osebnega avtomobila za službene vožnje največ do 400 km mesečno.

Predsednik UOP:
Ing. Rudi Cerkovnik

DS PE Ljubljana-okol.

SKLEPI

VIII. redne seje delavskega sveta poslovne enote Ljubljana okolica, dne 18. junija 1965

1. V delovne predsedstva se izvolijo: Janez Bučan, Antun Dermanec, Franc Kne.

— za zapisničarja se določi Avgen Trplan;
— za overitelja zapisnika se izvolita: Ernest Gombec in Nada Sulič.

2. Pri pregledu sklepov zadnje seje, delavski svet ugotavlja, da so vsi sklepi izvršeni.

3. Poročilo verifikacijske komisije se vzame na znanje. Potrdi se mandat novih članov delavskega sveta poslovne enote.

4. Poročilo predsednika volilne komisije se vzame na znanje.

5. Poročilo predsednika delavskega sveta PE se sprejme na znanje.

6. Poročilo predsednika UO poslovne enote se vzame na znanje ter se s tem daje razrešnica dosedanjemu upravnemu odboru.

7. V upravni odbor poslovne enote se izvolijo:

Clani	Namestniki
Bruno Colovini,	Franc Kne,
Vinko Damjan,	Ernest Gomboc,
Jože Horvat,	Antun Bermanec,
Ivan Ribič,	Nada Sulič,
Jože Zajc, šef PE	
po položaju.	

8. Imenujejo se sledeče stalne komisije delavskega sveta poslovne enote in v sestavu:

Komisija za sklepanje o sprejemu in prenehanju dela:

Bruno Colovini,
Janez Plemelj,
Jože Zajc,
Evgen Trplan.

Komisija za izvedbo kaznovanja zaradi kršitve delovne discipline:

Jože Hübl,
Ivan Perko,
Evgen Trplan.

Komisija za zdravstveno in teh. varstvo delavcev:

Vinko Damjan,
Marija Kukovica,
Franc Solar.

Komisija za notranjo delitev OD:

šef poslovne enote,
delovodje in brigadirji (vsi),
predstavniki IO sind. podružnice.

**Strokovna komisija za ugotavljanje delav-
čeve delovne sposobnosti:**

Clani	Namestniki
Ivan Ribič,	Janez Plemelj,
ing. Boris Pečenko,	Marija Kukovica,
Janez Bučan,	Karel Rahne,

Komisija za stanovanjska vprašanja:

Safet Ferizović,
Vinko Plastič,
Evgen Trplan.

Komisija za oceno kvalitete del:

ing. Boris Pečenko,
Karel Rahne,
Janez Bučan.

**Komisija za spremljanje in ocenitev iz-
vršitve poskusnega dela v poskusni dobi:**

a) za sektor Yulon:
Ivan Ribič,
ing. Boris Pečenko,
Karel Rahne.

b) za sektor Nove Jarše:

Geza Cipot,
Jože Kalan,
Peter Vlah.

9. Finančno poročilo komercialnega pomočnika se vzame na znanje.

10. Poročilo šefa poslovne enote o pregledu del in izvršenih nalogah se sprejme na znanje.

11. Delavski svet poslovne enote v celoti sprejme predloženi pravilnik o nagrajevanju delavcev v komercialno finančni ter v splošni in kadrovski službi.

12. Uprava poslovne enote naj čimprej povabi na razgovor predsednika CDS, ki se naj na poslovni enoti seznani z dejanskim stanjem v Zalogu in ga posreduje na prvi naslednji seji članom CDS. S strani poslovne enote naj se razgovora udeležijo poleg

šefa poslovne enote tudi naslednji: predsednik delavskega sveta, predsednik UO, sekretar OO ZK, komercialni pomočnik in predstavnik IO sindikalne podružnice. Na sestanku naj se obravnavajo vprašanja, ki so bila iznesena na tem zasedanju.

13. Delavski svet sprejme pojasnilo sektorskih vodij in delovodij o najemanju privatnih prevoznikov. Smatra pa, da bi se SPO moral mnogo bolj prilagajati potrebam gradbišč. Vsekakor pa morajo gradbišča dati prednost SPO pred privatnimi prevozniki.

14. Proti vsakemu delavcu, ki samovoljno prekine delovno razmerje, se vloži tožba za odškodnino.

Nobenemu delavcu se ne sme izdati delovna knjižica, dokler se ne razdoli pri poslovnih enotah.

15. Tovarišu Alojzu Hajdinjaku, se odobri izplačilo enkratne nagrade v višini 40.000 (štiridesettisoč) dinarjev.

16. Prošnja tov. Franja Zganjca, za odprodajo betonskega železa se zavrne.

17. Prošnja tovariša Leopolda Tomca za odprodajo oken se zavrne.

18. Prošnja tovariša Ludvika Srdinška, za znižanje plačila najemnine v delavskem naselju v Zalogu, se zavrne.

19. Prošnji tovariša Gavrota Vujkovića, za odobritev odprodaje 100 kg odpadnega betonskega železa in stare — že rabljene strešne lepenke se ugodi.

Zalog 22. VI. 1965.

Overitelj:

Gomboc Ernest
Nada Sulič

Predsednik DS:

Janez Bučan

DS Koper

SKLEPI

I. seje DS PE »Gradiš« Koper dne 15. VI. 1965

1. Predsednik DS je tov. Ivan Zore, namestnik tov. Drago Vidovič.

2. Za člane upravnega odbora predlagani in izvoljeni:

1) Jože Bagari, strojnik, namestnik Drago Bilas, gradb. teh.;

2) Rudi Novak, tesar, namestnik Anton Tkalec, betoner;

3) Anton Franderajh, tesar, namestnik Franjo Novak, tesar;

4) Ludvik Hajdinjak, železokr., namestnik Jakob Medved, pom. del.;

5) Adame Mihalič, delavec, namestnik Adem Midžič, delavec.

3. Komisije DS ostanejo v sedanjem sestavu. V komisijo za 42-urni teden so izvoljeni:

1) Alojz Lovšin, gradbeni tehnik,

2) Kristina Horvat, komercialni šef,

3) Vidovič Drago, zidar.

4. Ukine se poslovanje DUR s 1. julijem 1965. Malica ostane zaenkrat še regresirana, vozili jo bomo na delovišča iz Kopra.

5. Stanovalce v naselju skoncentrirati na minimum, napeljuje v praznih barakah odklopiti.

6. Upravnika naselja za 4 ure zaposliti na drugem delovnem mestu.

7. Rešitev prošenj za posojilo za stanovanjsko gradnjo se začasno odloži.

8. Cvetkoti Stepančiču se odobri prodaja starih opažev.

9. Prošnja Marije Volk — za stanovanje se odstopi stanovanjski komisiji.

10. Društvu prijateljev mladine iz Kopra se za letovanje soc. ogroženih otrok odobri 80.000 din.

11. Na prihodnji seji se mora v eni točki dnevnega reda obravnavati novi zakon o delovnih razmerjih — glavne spremembe.

12. Člane DS je treba za seje obveščati vsaj en teden prej ter jim dostaviti obrazložitev dnevnega reda. Dnevni red sej DS objavljati na razglasni deski.

13. Delovne obleke je treba čimprej razdeliti.

14. Inventar v naselju, ki se ne uporablja, je treba oceniti in prodati, nerabno uničiti.

15. Za zapisnikarja na sejah določena Marija Mrak, za overovatelja zapisnika pa tov. Jože Bagari in Luka Kočiš.

Koper, 15. VI, 1965.

Zapisnikar:
Marija Mrak

Predsednik DS:
Ivan Zore l. r.

UO Maribor

SKLEPI

sprejeti na I. redni seji UO »Gradiš« gradbeno vodstvo Maribor dne 16. VI, 1965

1. Za predsednika UO GV Maribor je izvoljen tov. Vinko Veit, za njegovega namestnika pa tov. Anton Skerget.

2. Z ozirom na sedanje kritično stanje v gospodarstvu, oz. konkretnije v našem podjetju je UO razpravljal tudi o odvečni delovni sili, ki se bo pojavila v drugi polovici leta, kolikor se ne bi odprla nova dela oz. gradbišča. Za rešitev tega vprašanja je UO sprejel prve ukrepe, in sicer:

Prvenstveno se naj pristopi k upokojitvi delavcev, ki imajo za to vse pogoje.

Delavcem, ki imajo preko 60 let, se naj pomaga pri upokojitvenem postopku posebno zato, ker lahko gredo v pokoj v letošnjem letu že po določbah starega pokojninskega zakona.

Kolikor bi prišlo do viška delovne sile, naj bi komisija, ki bo obravnavala odpust delavcev, upoštevala prvenstveno pri odpustih tiste delavce, ki so se pokazali na delovnih mestih kot nedisciplinirani in slabi delavci.

Problem pomanjkanja del ali preobremenjenosti na posameznih gradbiščih, bomo v glavnem reševali s premestitvami delovne sile.

3. Preverila se je možnost prekvalifikacije skupine železokrivcev, ki so zaprosili UO za to.

Na podlagi obstoječih predpisov ni mogoče podeliti kvalifikacije brez predhodnega tečaja oz. seminarja, zato je UO sklenil, da predlaga centru za izobraževanje organiziranje tečaja železokrivcev, kolikor bi bilo zadostno število prijavljencev.

4. Ker smo na podlagi 9. sklepa XII. seje razdelili razpoložljivo količino cementa za najnujnejše potrebe, prosilcev za cement pa je ogromno, zato se na predlog tov. Janžekoviča določi razpoložljiva količina ca. 30 ton za najnujnejše potrebe, ki jih naj preveri posebna komisija v setavu:

— tov. Lado Janžekovič

— en član sindikata

— dva člana sveta OE, v kateri so prosilci zaposleni.

Za ostale prosilce naj se skuša dobaviti cement preko zadrage.

O odobritvi količine cementa posameznikom, bodo prosilci naknadno obveščeni.

Za izvedbo sklepa se zadolžuje tov. Janžekoviča.

5. Z ozirom na pomanjkanje betonskega železa se prošnjam članov kolektiva, ki so zanj zaprosili, ne odobri.

6. Ker morajo biti upravljavci konzolnih dvigal usposobljeni za svoje delo, se bo organiziral praktični in teoretični tečaj v Mariboru. Tečaja se naj bi udeležilo ca. 50 NK delavcev iz posameznih gradbišč. Vodstvo gradbišča je dolžno, da prijavi v tečaj delavce, ki bodo sposobni opraviti tečaj, saj bo to njim samim v veliko korist. Tečaj bo predvidoma v mesecu juliju.

Za ocenitev znanja tečajnikov se imenuje posebna komisija, ki jo sestavljajo:

tov. ing. Gačnik, Vesenjāk, Pukšič, Gruden (ali v odsotnosti tov. Gajšt) ter predstavnik, ki ga imenuje centrala podjetja.

7. Ugodi se prošnji tov. Vinka Veita ter se mu odobri posojilo 10 kos, opažnih plošč.

8. Tov. Andreju Ilijašu in Ivanu Damjaniču, ki prosita za betonsko železo, se prošnja odkloni, ker omenjenega materiala ni v zalogi.

9. Tov. Andreju Pišku se odobri 50 kg smole za izolacijo ter s tem ugodi njegovi prošnji.

10. Prošnja tov. Franje Mihaliča, ki prosi za dodelitev stanovanja, se odstopi v evidenco stanovanjski komisiji.

11. Prošnji tov. Antona Korošca, ki prosi za 1 m² apna, se ugodi.

12. UO je ugodil tudi prošnji tov. Tomislava Sauperla, ki je zaprosil za 1 m³ odpadnega lesa.

13. Tov. Mihaelu Stubičarju se odobri prevoz iz Maribora v Cvetlin s pogojem, da izkoristi priložnostno vožnjo.

14. Odločba »komisije za kaznovanje kršilcev disciplinske odgovornosti delavcev« za Alojza Semekoviča se vzame na znanje.

Maribor, dne 28. VI. 1965.

Predsednik UO:

Vinko Veit l. r.

UO Jesenice

SKLEPI

I. redne seje upravnega odbora poslovne enote »Gradiš« Gradbeno vodstvo Jesenice, z dne 22. VI. 1965

1. Za zapisnikarja na sejah upravnega odbora se izvoli Mari Kramar.

Za overovatelja:

— Ljuba Tarman,
— ing. Jurij Mohor.

2. Za predsednika upravnega odbora je izvoljen Jože Frjan.

3. V zvezi z velikim številom prosilcev za razni gradbeni material se sprejme sklep:

Se vnaprej ostane v veljavi sklep VIII. seje upravnega odbora z dne 24. V. 1965, v katerem se dovoljuje odprodaja gradbenega materiala za individualno gradnjo le v območju Jesenic in v okolici do Kranja, vendar si pri tem upravni odbor lasti pravico izjem pri odobravanju materiala starim in prizadevnim članom kolektiva

Do ene prihodnjih sej je pripraviti cene za odprodajo materiala članom kolektiva.

Upravni odbor je ugodno rešil prošnje za material naslednjim članom kolektiva:

Jože Frjan, Alfonz Kočar, Jože Zalokar, Janez Makovec, Tone Mohorič, Mara Pogačnik, Vlado Celik, Jože Zupan (delno), Jože Bilič, Srečo Arčon, Jože Pavlinjek, Alojz Vogrinčič, Avgust Buda, Kati Hiti.

Negativno so bile rešene prošnje naslednjih članov kolektiva:

Franc Mandeljč, Stjepan Katalenič, Ignac Lovrenk, Mijo Hrašćanec, Jože Jazbec, Jakob Blažević, Valent Horvat, Franjo Kos, Mirko Stabec, Ivan Hasanec, Bolta Novosel, Ranko Popović.

4. Negativno je rešena prošnja Ranka Popovića, ki prosi za neplačani dopust.

5. Francu Zupančiču iz Zg. Gorij št. 51 pri Bledu na njegovo prošnjo za odprodajo starega gradbenega materiala (v Gorjah) ni mogoče ugoditi.

6. Zavrne se prošnja Ivana Pogačarja, Jesenice, Prešernova 19, ki prosi za posojilo lesenih lestev.

7. Ekonomski srednji šoli pri Delavski univerzi Jesenice se ne odobri prispevek za ekskurzijo.

8. Zavrne se prošnja Valentina Klinarja iz Pl. Rovta, ki prosi za betonsko železo.

9. Odobri se izdelava lesnih količkov iz odpadnega lesa za zaščito javne zelenice Hortikulturnemu društvu Jesenice. Prav tako se odobri plačilo računa za izvršene prevoze.

10. 50-letnikom se odobrijo spominska darila v vrednosti:

1. Antonu Koščaku 14.000 din,
2. Mariji Pesjak 12.000 din,
3. Jožefi Petek 12.000 din.

11. V zvezi s sklepom centrale o spojitvi poslovne enote Kranj s poslovno enoto Jesenice se sprejme sklep:

S poslovno enoto Kranj ne gremo v združitve. Upravni odbor predlaga, naj se poslovna enota Kranj razformira. Pooblašča se upravo, da v tem smislu sestavi dopis na DS podjetja.

Overovatelja:

ing. Jurij Mohor
Ljuba Tarman

Predsednik UO:

Jože Frjan l. r.

Reorganizacija Gradisa

Materialna uprava je organizirana kot posebna poslovna enota, ločeno od nabavne službe, ki ima izrazit karakter zunanje komercialne operative. Njena skrb je iskanje ustreznih dobavnih virov in hitra nabava materiala po čim ugodnejših cenah. Nabavna služba naroča in kupuje material po internem naročilu materialne uprave ali kateregakoli drugega internega koristnika, vendar postane to naročilo veljavno šele, ko ga potrdi materialna uprava, ki mora biti o tem obveščena s kopijo naročilnice.

Zaradi ozke povezanosti materialne službe z nabavo nobene od nje ni mogoče obravnavati ločeno.

Posamezne poslovne enote nabavljajo material le v nujni potrebi ali kadar je to zvezano z drugimi komercialnimi ugodnostmi.

To poslovanje bo urejal poseben pravilnik.

Osnovna funkcija materialne uprave je skrb za standardne, z normativi in s proizvodnimi plani predpisane zaloge materiala, za njegovo racionalno in varno skladiščenje, za preskrbo delovnih mest in gradbišč z materialom in inventarjem, kakor zlasti za celotno eviden-

materialno bazo poslovnih enot. To pa je mogoče, če se knjigovodsko zasleduje celotno njihovo poslovanje in če se knjigovodsko ugotavlja tudi njihov dohodek in čisti dohodek.

Osnovna sredstva in viri sredstev so last podjetja oz. podjetje je njihov nosilec.

Izločena knjigovodstva poslovnih enot se vodijo centralno. To delo se opravlja kot usluga, za katero poslovne enote priznavajo določen znesek, ki predstavlja del knjižnega prometa, na katerega višino pa izdatno vpliva ažurnost in točnost knjiženja, oz. periodičnih obračunov in finančnih poročil.

Podrobnosti tega poslovanja bo predpisal team, ki mu je poverjena organizacija knjigovodstva in obračuna proizvodnje.

Realizacijo poslovnih enot predstavljajo interne fakture, ki jih prezentirajo poslovnim enotam, za katere so opravila storitev ali uslugo. Vsota internih faktur, oz. njihove vrednost predstavlja bruto dohodek poslovnih enot.

Interni fakturo izstavljajo npr. železokrivska poslovna enota gradbenemu vodstvu. Gradbeno vodstvo obravnava to fakturo kot stroške gradnje. Izločeno knjigovodstvo železokrivske poslovne enote knjiži to fakturo, ko jo prizna in potrdi gradbeno vodstvo, kot realizacijo in bruto dohodek železokrivske poslovne enote. S tem dohodkom bo morala železokrivska enota kriti vse svoje stroške in osebne dohodke. Analogno z mesečno interno fakturo bodo ustvarjale svojo realizacijo in bruto dohodek vse druge poslovne enote, kakor materialna služba, teh-

nološka priprava dela, programski center.

Poslovne enote pošiljajo celokupno dokumentacijo v zvezi z materialnim in finančnim poslovanjem, kakor tudi periodične situacije itd. bodisi kot original ali kopijo centrali, od tam pa v določenih rokih prejema obračun proizvodnje in izvlečke stanja posameznih računov kontnega plana.

Osnova za osebni dohodek in akontacije na osebni dohodek so interne fakture, ki izražajo količino in vrednost opravljenega dela, ne glede na predmet poslovanja poslovnih enot.

Interne fakture se izdelujejo v smislu posebnega pravilnika o delitvi dohodka, ki ga predpiše in odobri centralni delavski svet podjetja.

Delovna priprava in programski center

Delovna priprava bo kot služba organizirana centralno. Imela bo tri glavne veje:

1. tehnično,
2. ekonomsko (predkalkulacije),
3. organizacijsko (planiranje).

Tehnična delovna priprava bo imela:

- tehnološko službo,
- službo za standarde, normative in tehn. dokumentacijo,
- pripravo sredstev,
- pripravo materiala.

Poleg tega se bo delila na:

- gradbeniško,
- industrijsko in
- storitveno DP.

Vse to ponazorujeta tabeli 1 in 2.

Tabela št. 1

Služba Področje	Celotno podjetje	Gradb.	Industr.	Stor.
Tehnična	10	11	12	13
Ekonomska	20	21	22	23
Organizacijska	30	31	32	33

Tabela št. 2

Služba Področje	Gradb.	Industr.	Stor.
Tehnološka DP	11	12	13
Priprava sredstev	21	22	23
Priprava materiala	31	32	33
Standardi, normativi, dokumentacija	41	42	43

Ekonomska delovna priprava se bo ukvarjala s predkalkulacijami, organizacijska pa s planiranjem in z organizacijo dela. Ta bo imela v svojem sestavu:

- plansko službo,
- programski center,
- službo za študij dela in delovne norme,
- evidenco in statistiko,
- kar prikazuje tabela št. 3.

Tabela št. 3

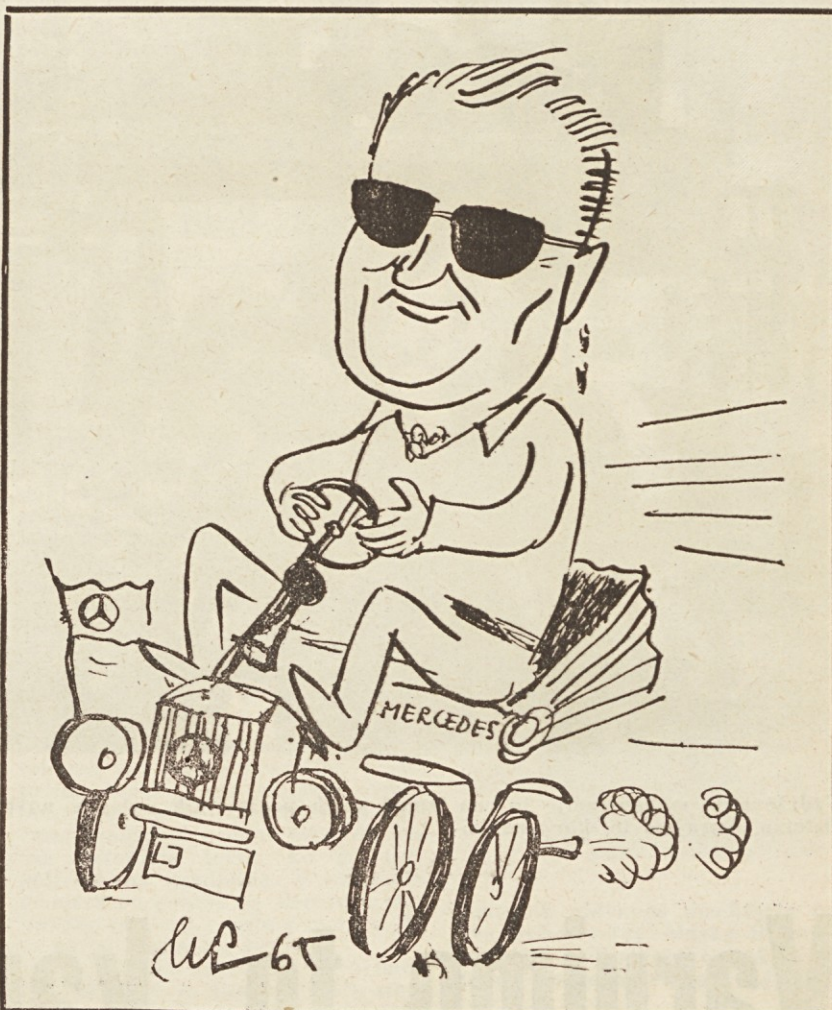
Služba	Celotno podjetje	Gradb.	Industr.	Stor.
Planska služba	10	11	12	13
Programski center	20	21	22	23
Služba za študij dela	30	31	32	33
Evid. in statist.	40	41	42	43

Planska služba se bo ukvarjala s planiranjem gradenj, proizvodnje in storitev v globalnih letnih, trimesečnih in mesečnih poročilih na ravni podjetja, planiranjem materiala in sredstev in angažiranja mehanizacije. Planska služba mora zagotoviti koordinacijo in sinhroniza-

cijo dela vseh poslovnih enot na ravni podjetja.

Takšno poslovanje pa bo seveda zahtevalo znatno mehanizacijo službe obveščanja (teleprinterske službe).

Evidenca in statistika bo tekoče sprejemala gradnje in proizvodnjo

Odškodnina ob nesreči pri delu

Delavski svet podjetja je na nedavni seji potrdil pravilnik o izplačilu odškodnine zaradi poškodb pri delu. Po tem pravilniku ima vsak delavec, ki se je pri delu brez njegove krivde ponesrečil, pravico do odškodnine, do višine enega milijona dinarjev, za primer smrti pa 500.000 dinarjev. Pri določitvi višine odškodnine pa se upošteva procent zmanjšanja delovne zmožnosti, ki ga ugotovi splošna zdravstvena služba.

Za odlobo pri delu se štejejo zlasti naslednji dogodki: udarec s kakim predmetom ali ob kak predmet, povozitev, karambol, udar električnega toka, padec, spodrselaj, strmo-glavljenje, ranitev z različnimi predmeti ali z eksplozivnimi snovmi, ubod s kakim predmetom, udarec, ugiz živali in mrčesni pik, razen če takšen pik povzroči kakšno kužno bolezen. Za neizgodo se šteje tudi okužba poškodbe, ki je nastala zaradi neizgode, zastrupljenja s hrano ali s strupenimi kemičnimi sredstvi, opekline od ognja ali elektrike, vročih predmetov, tekočin, pare, kislin, lužnin itd., dušenje ali zadušitev zaradi zasipanja z zemljo, peskom ipd., delovanje svetlobe, sončnih žarkov, temperature, ali slabega vremena, če je bil delavec takšnemu delovanju izpostavljen v neposredni vzročni zvezi s kako neizgodo, ki se je pred tem zgodila, ali se je znašel v takšnih nepredvidljivih okoliščinah, ki jih ni mogel preprečiti niti se jim izogniti, preteg mišic, izpah, izvin, zlom kosti, ki so nastale zaradi naglih telesnih kretanj ali nenavadnih naporov, kakor tudi trebušne kile in zaplet črevesja, če so neposredna posledica poškodb trebušne stene. Navadne kile in zaplet črevesja, ki nastanejo zaradi telesnih dispozicij ali obstoječega bolezenskega stanja, se po tem pravilniku ne štejejo za neizgodo.

Za nesreče na službeni poti, ali na poti na delo in z dela, pa mora biti prijavi priloženo tudi potrdilo Ljudske milice.

Za vsako nesrečo pri delu, za katero delavec uveljavlja odškodnino, mora poškodovanec sam vložiti zahtevek za izplačilo odškodnine. Prijave je treba poslati varnostni službi podjetja. Za primer smrti pa predložiti prijavo za odškodnino varnostni službi podjetja kadrovska služba PE.

Tudi to je eden izmed koristnih ukrepov organov samoupravljanja glede skrbi za naše delavce, seveda pa želimo, da bi bilo nesreč pri delu čim manj.

Dipl. ing. Hugo Keržan
glavni direktor »Gradisa«

Izhod je en sam

Nadaljevanje s 1. strani

ključno samo po opravljenem delu. Naša materialna preskrba in naše zaloge se bodo morale gibati v mejah potrebnega, kar še omogoča redno in enakomerno delo na terenu. Pri naših strojih bomo morali bolj skrbeti za redno vzdrževanje in tekoča popravila, da bomo dosegli čimvečji učinek in stalno obratovanje, izločiti bomo morali slabe stroje in tuje posojene stroje, ki v takih pogojih ne bodo več potrebni. Delo vseh posrednih in neposrednih proizvajalcev pa se bo moralo osredotočiti na temeljito iskanje največjih možnih učinkov in organizacijske smotrnosti. Vse to pa bo v bodoče tudi osnova za nagrajevanje po delu, plačevanje tistega, kar je res narejeno.

Če bomo delovali vsi skupaj v tem smislu, če se bomo vključili v naše delo tako kot je treba, potem bo reforma obrodila dobre sadove in boljše pogoje dela. Zato naj nikar ne pozabimo na osnovno predpostavko reforme, ki se v skrajšani obliki lahko pove z dvema besedama: bolje delati!

dipl. ing. Hugo Keržan

co o materialnem prometu, to je nabavi, zalogah in porabi.

Celotna dokumentacija v zvezi z materialnim poslovanjem podjetja se zbira in po posebnih postopkih ureja, preverja in obračunava v materialni upravi, ki ima v svojem sestavu tudi materialno knjigovodstvo. Poslovne enote pošiljajo materialni upravi ne le svoje interne naročilnice (trebovanje), marveč tudi dobavnice, prevzemnice, potrošnice (izdajnice) in periodična zbirna poročila o potrošnji materiala. Centralna materialna služba ureja, zbira in prireja podatke, potrebne za obračun proizvodnje poslovnih enot in za obračunavanje objektov. Materialna uprava ustvarja svoj dohodek v obliki provizije na celotni materialni promet po planskih cenah, ki ga negativno stimulirajo (zmanjšujejo) zaloge preko ali izpod normiranih, kar se predpiše s posebnim pravilnikom. »Provizija« se črpa iz čistega dohodka podjetja.

Knjigovodska in obračunska služba. Obračun proizvodnje in knjigovodska služba celotnega podjetja je organizirana centralno, za kar govorijo razlogi ažurnosti, preglednosti, racionalnega izkoriščanja strokovnih kadrov in uvajanje mehanizacije in modernih birotehničnih sredstev.

Knjigovodstvo podjetja »Gradis« se deli v:

a) centralno (skupno) knjigovodstvo podjetja, kjer se vodi knjigovodstvo podjetja kot celote, in

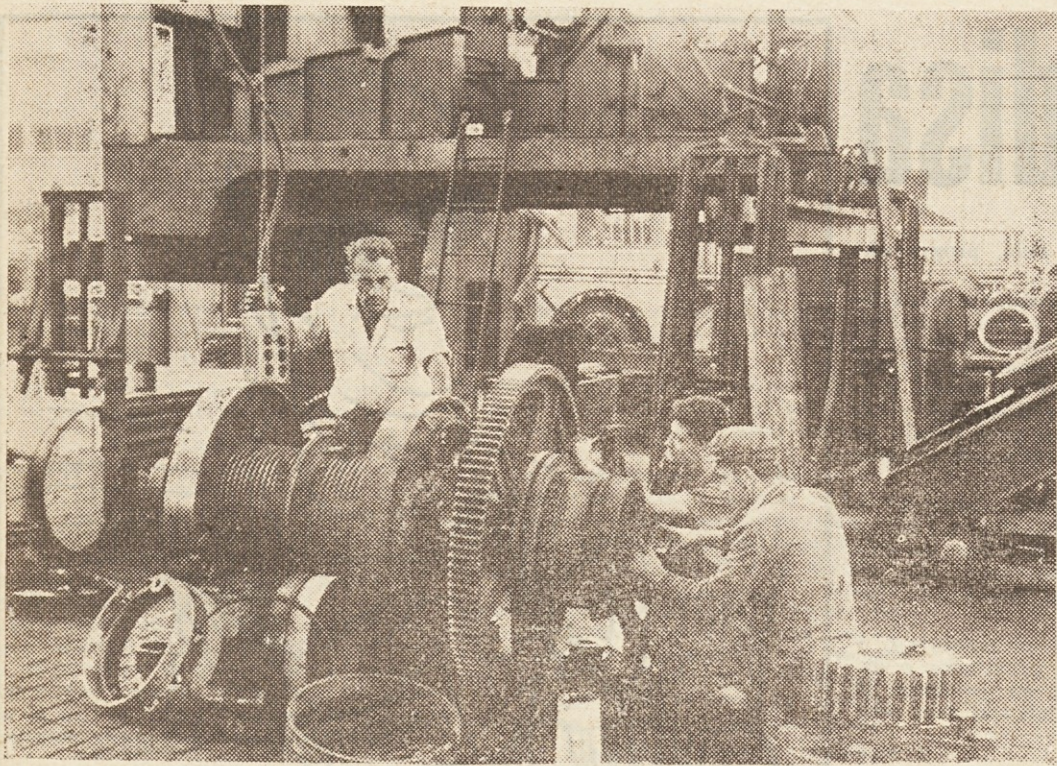
b) izločena knjigovodstva, ki so vezana s centralnim knjigovodstvom po analitičnih kontih grupe 16.

Vsaka poslovna enota ima v grupi izločenih knjigovodstev samostojen obračun proizvodnje in svoje finančno knjigovodstvo, v katerem se vodijo vsi razredi kontnega plana, razen razredov 1 in 9.

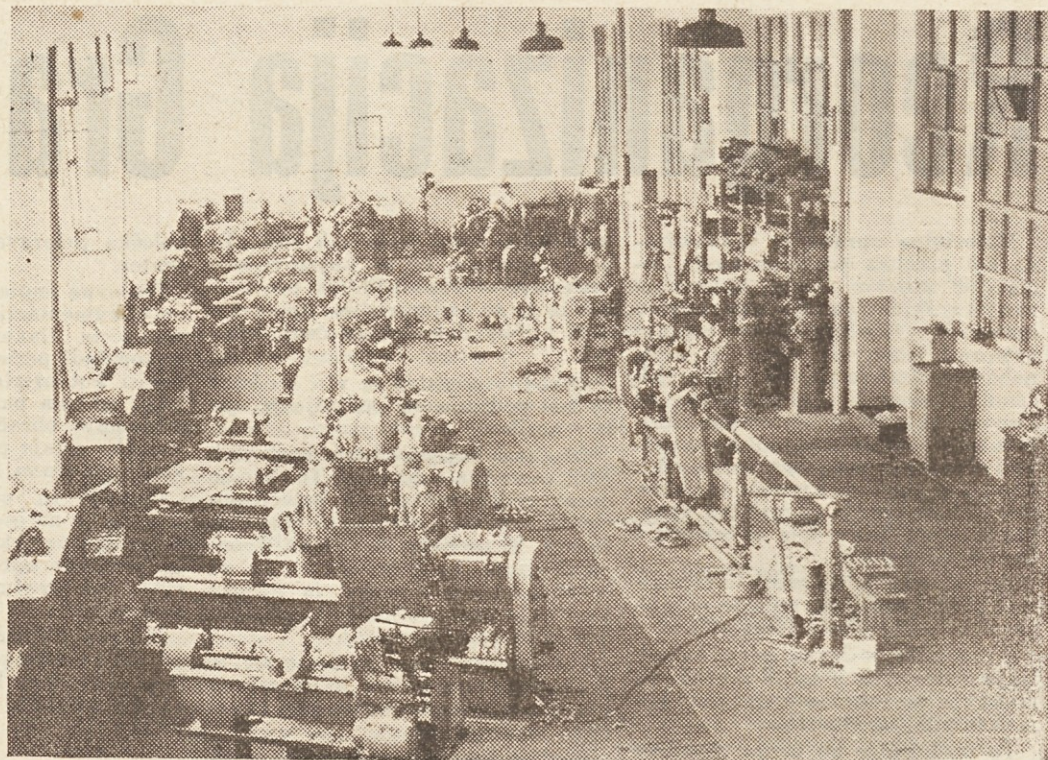
Razred 0 vodi centralno knjigovodstvo, oz. centralno knjigovodstvo osnovnih sredstev. Ono vodi tudi ostale evidencije, ki so predpisane za osnovna sredstva. Posamezne poslovne enote lahko vodijo svoja osnovna sredstva evidenčno.

Razred 1 se vodi v izločenih knjigovodstvih za vsako poslovno enoto posebej, kakor da je samostojno podjetje, v centralnem pa skupno za celotno podjetje.

Razred 2 se vodi v izločenem knjigovodstvu za vsako poslovno enoto posebej in centralno za celotno podjetje. Prav tako se vodijo ostali razredi i. s. razred 3, 4, 5, 6, 7 in 8. Takšna organizacija bo zagotovila

Vzdrževanje mehanizacije je ena izmed naših poglavitnih nalog v novem gospodarskem sistemu. Varujmo to, kar imamo.

Strugarska delavnica v KO Ljubljana se je s polnim tempom vključila v prizadevanja za čim racionalnejšo proizvodnjo

Varujmo to, kar imamo

Marsikje kar grdo in sila nemarno ravnaajo s stroji — Kako lahko znižamo stroške pri vzdrževanju osnovnih sredstev

Na vsakem koraku, na cesti, doma pri radioaparatu in televizorju, kakor tudi v kuhinji, čutimo, da se okrog nas poraja nekaj novega. Vsi pa pri tem upamo, da bo »to novo« ostalo bolj solidno, da bomo imeli popolno poročstvo, da se nam življenjski standard, ki smo ga že dosegli, ne bo poslabšal.

Pri iskanju tega poročstva pa ne moremo biti samo opazovalci, sopotniki, ampak vsak na svojem mestu aktivni udeleženec. Povsem zmožna je misel, da bodo že sprejete uredbe in zakoni napravile tisto, kar nam bo utrdilo nov gospodarski položaj.

Tudi v našem podjetju bo potrebno marsikaj spremeniti, izboljšati, odpraviti, aktivizirati rezerve, znižati proizvodne stroške, zmanjšati režijske stroške, izboljšati tudi delovno disciplino in tako priti do tudi boljše produktivnosti dela.

Pri iskanju notranjih rezerv se hočem v tem članku dotakniti vprašanja znižanja stroškov pri vzdrževanju osnovnih sredstev.

● Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev

V zaključnem računu podjetja za leto 1964 najdemo med drugimi podatki tudi številke, da smo porabili za tekoče vzdrževanje osnovnih sredstev 188 milijonov in za investicijsko vzdrževanje (generalna in srednja popravila) na skoraj 500 milijonov dinarjev. Okroglo vzeto ca. 500 milijonov za vzdrževanje osnovnih sredstev pri petih milijardah celotne vrednosti osnovnih sredstev. To pomeni, da trošimo za vzdrževa-

nje desetino vrednosti osnovnih sredstev. Ker pa v glavnem vzdržujemo delovne naprave (stroje in opremo), lahko pridemo do zaključka, da porabimo za vzdrževanje strojev 15% osnovne vrednosti, oz. 27,6% od sedanje vrednosti strojev in naprav. Pri vsem tem pa lahko računamo, da smo za »čiščenje in mazanje strojev« plačali še prenekateri milijonček.

Prav v teh podatkih lahko iščemo naše rezerve. Kljub temu, da smo letos vpeljali v podjetje vzdrževalno službo, ta v takšni meri, kot bi bilo potrebno, še ni zaživela in ni naletela na razumevanje pri tistih, ki so za to odgovorni. Cilji vzdrževalne službe strojev in naprav je povsem na dlani: z dnevnimi pregledi čiščenjem in mazanjem ter tekočimi popravili odpraviti in preprečiti večje okvare. Kako se pa v praksi to izvaja, pa pogledimo nekaj primerov:

V LO Skofja Loka je pregorel elektromotor za pogon polnojerme-

nika. Vzrok okvare: zaradi nezadostnega mazanja ležaja se je ta za-

čel prekomerno pregrevati in zaradi previsoke temperature, ki jo ležaj na kovina ne prenese, se je le-ta stopila. Gred motorja je sedla na ohišje ležaja, sam rotor pa je pričel drsati po statorju. Mehanično so se deformirali utori, v katere so vložena navitja tuljav, poškodovano je samo navitje rotorja ter izolacije. Popravilo motorja je nerentabilno, cena novega motorja, če bi ga kupili, pa je 660.000 din. Ker novega ne bomo kupili, smo morali vgraditi takšnega, kakršnega imamo v skladišču, ki pa je znatno premočan in zaradi tega je bilo treba predelati vso elektroinstalacijo, kakor tudi temelje za motor. Lahko računamo, da je škoda milijonska zato, ker ni bilo v ležaju pol litra olja, ki stane, reci in piši, 200 din.

Iz poročila o vzdrževanju srednje mehanizacije lahko čitamo naslednje: Iglčasto dvigalo je slabo vzdrževano, ker ni mazano. Zaradi tega se zelo slabo obrača, delavec, ki z dvigalom upravlja, soloh nima mazalico, ker je ta zakljenjena, ključ pa ima strojnik dvigala, ki je po izjavi delovodje odšel na dopust. Delovodja je k dvigalu postavil ne-kvalificiranega delavca...

V skladišču cementa je med raztrganimi vrečami cementa ležala zvita vibracijska igla Wacker Ø 33 in pogonski motor Wacker. Na kolih japonskega je več plasti betona, iz česar je razvidno, da že dlje časa niso bili očiščeni in mazani...

Knjige vzdrževanja ne vodijo...

Japanerji imajo prazne gume... Vibromax SVP-315 je obratoval brez zračnega čistilca, ker ima le-ta pokvarjene sponke za pritrditev. Obstaja nevarnost, da se bo motor »zabil«, ker obratuje v prahu... V bazi ni primerne prostora za uskladiščenje strojev... Prikolico za razvoz rinfuzo cementa slabo vzdržujejo, tako da se je motor pokvaril, in sicer je glava počila... V hladilnem sistemu je manjkalo vode, motor se je močno grel, zaradi tega je počila glava motorja. Poleg tega niso očiščeni čistilci goriva, olja in zraka na tem motorju, kakor tudi ne čistilec zraka na rotacijskem kompresorju. Zaradi tega je nastala prevelika obraba valjev in lopatic kompresorja. Poleg motorja in kompresorja je tudi stala prikolica slabo vzdrževana in neočišče-

na. Zaradi tega se ventili težko odpirajo in zapirajo...

Se in še bi lahko naštevali slabo vzdrževane stroje. Ali res ni za to nobenega odgovornega? Koliko časa bomo še vsi za vse odgovorni? Ali res vse te napake lahko finančno in tehnološko prenašamo? Namesto tekočih popravil tekočega čiščenja in mazanja so uničeni stroji, potrebno je razhodovati stroje in zopet nabaviti nove.

K sreči ni povsod tako. V poročilu o pregledu v avgustu lahko tudi čitamo: »Pregledan je bil sektor Remiza v Mostah. Na tem sektorju se nahaja iglasto dvigalo ID 500/750, kompresor Fagran 700, frekvenčni pretvornik Wacker z vibracijskimi iglami Wacker, krožna žaga ter nekaj japonskega in samokolnice. Vsa navedena mehanizacija je v redu, vzdrževana, očiščena in namazana. Za kompresor in dvigalo se vodita knjigi vzdrževanja, v katerih je točno pisano število obratovalnih ur po datumih, menjava olja, črpanje goriva in delovna mesta. Za vzdrževanje dvigala in kompresorja, ki je vzorno, zasluži strojnik Gaves pohvalo. Ocena za sektor: ODLICNO.

● Ne plačajo nam ur čiščenja in mazanja

Strojnik K. J. na bagru Liebherr 19838 je ob ugotovitvi, da ni knjiga vzdrževanja na tekočem, izjavil: »Ne plačajo nam ur za vzdrževanje in čiščenje.«

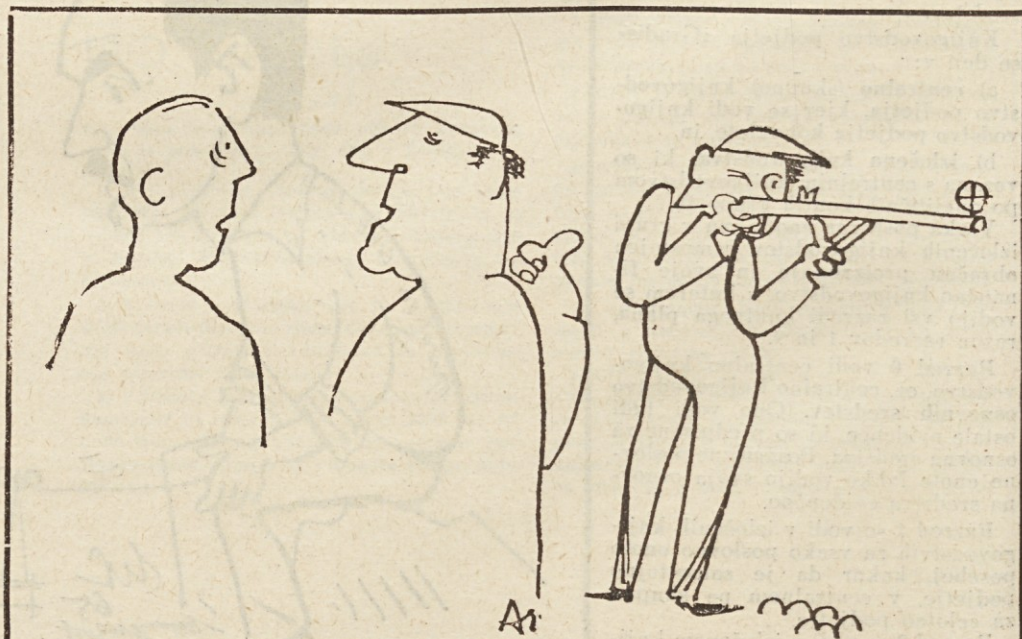
Tov K. J. in še vsi drugi, ki tako čakate na ure plačila za vzdrževanje strojev, ki so vam zaupani v upravljanje, tole v premislek: Če hočete vedeti, kaj je vaša naloga na delovnem mestu strojnika ob gospodarski reformi in spremembi miselnosti »kaj vse socializem prenesa«, potem stroj dobro čuvaj, ga vzdržuj, maži, da bo čim dlje v redu, kar ti bo omogočilo, da boš s strojem čim dalj časa delal, ker drugega ne boš dobil. Nikar ne čakaj kontrole tvojega dela oz. vzdrževanja stroja, ampak si sam poišči primeren čas, ko boš lahko vse to opravil, ne da bi oviral proizvodnjo ali čakal na plačilo nadur.

Za strojno operativno naj bo geslo ob novi gospodarski reformi: Čuvajmo to, kar imamo, ker novih strojev ne bomo kupovali.

M. A.

»Odkar so uveljavili reformo, se mi zdi, da je tudi morje postalo bolj slano.«

»Jaka zadene vedno v črno. Včeraj je vrgel poleno v Janeza začel je na šefa.«

Prednapeta mostna konstrukcija preko Seine

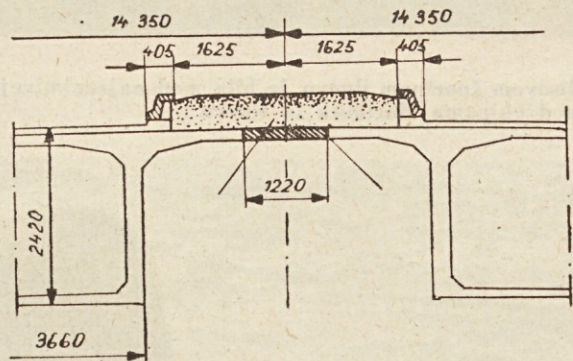
Most ima dva vozišča pasova široka po 7 m, dva hodnika za pešce po 4,10 m in srednji zeleni pas. Most je konstruiran iz dveh paralelnih med seboj neodvisnih škatlastih nosilcev, ki sta bila zmontirana po posameznih elementih — sistem VORBau — to je brez nosilnih odrov. Med obema nosilcema je vezna plošča, ki je členkasto naslonjena na glavni nosilec. Most leži na dveh dvojnih rečnih opornikih in je razpeta srednjega polja 55 m. Posamezne montažne elemente so prednapenjali po sistemu Freyssinet.

Oporniki imajo obliko dvojne stene in so nekoliko nagnjeni.

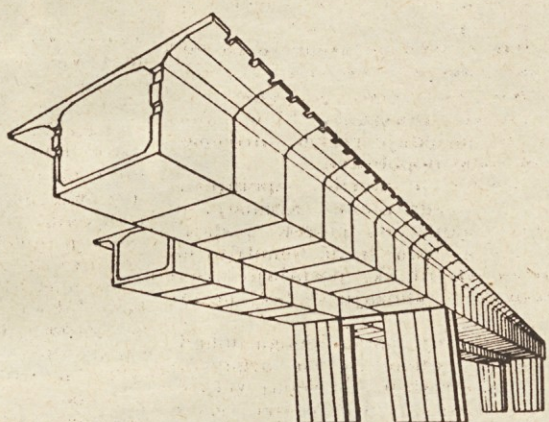
Po številnih poizkusih so uporabili za lepjenje neko umetno maso, ki so jo nanесли v debelini 0,8 mm na sušne ploskve montažnih elementov. Pri tem je razumljivo, da je bilo potrebno izdelati montažne elemente z največjo točnostjo in minimalnimi tolerancami.

Takšen način gradnje je omogočil, da so bila dela na gradbišču zmanjšana na minimum, kakor tudi sam čas gradnje.

Ing. S. E.

1. Prerez konstrukcije z členkasto podprto vezno ploščo

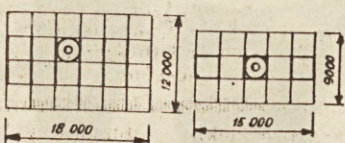
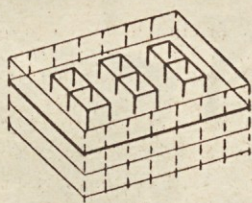
2. Shema sestavljanja 20 ton težkih montažnih elementov.

Konstrukcija za masovno produkcijo jeklenih skeletnih gradenj

Za serijsko gradnjo so najprimernejše stanovanjske zgradbe, kjer je npr. stropni element enako obtežen in se največkrat ponavlja. V svetovnem merilu sicer prevladujejo tudi pri stanovanjskih objektih masivne gradnje, vendar lahko najdemo v državah z zelo razvito jeklar-sko industrijo stanovanjske objekte z jeklenimi skeleti. Tudi v ČSSR gredo raziskave v tej smeri.

Stropne konstrukcije so lahko monolitne armiranobetonske plošče, spojene z jeklenim skeletom, lahki jekleni predalčni nosilci, ki nosijo armaturo in betonsko ploščo, kakor tudi stropne konstrukcije iz hladno valjane pločevine (slika 1). Narisane kombinacije bazirajo na dveh oblikah pločevine z višino 38 in 114 cm. Debelina pločevine variira od 0,6 do 2,4 mm. Širina elementa znaša 1,7 m, dolžina 7,2 m.

V Franciji so v 5 letih zgradili 1.100.000 stanovanj tipa »Domofers«. Skelet je iz tenko-stenskih profilov, npr. stebri imajo kvadratni prerez 140 x 140 mm, debelina pločevine 2,25 in 4,75 mm. Pri montaži težijo za tem, da je prostor, kjer montirajo jeklen skelet, čim ravnejši. Strop-

Shema nosilnega sistema Tip PL 62

ne plošče so betonirane v paketih neposredno pod mestom, kjer se montirajo, in sicer tako, da se montira najprej strop v najvišjem nadstropju — stavba se gradi pravzaprav od vrha navzdol.

V Angliji je razširjen podoben sistem, ki se imenuje CLASP (Consortium of Local Authorities Special Programme), in sicer predvsem v predelih, kjer obstaja nevarnost poseganja. V letu 1962 so po tem sistemu zgradili za deset milijonov funtov stanovanjskih objektov.

Konstrukcije iz hladno valjanih pločevinastih profilov imajo dopustno toleranco 0,8 mm. Potreba železa pa znaša 11 kg/m³ zgradbe.

Na fakulteti za gradbeništvo v Pragi so naredili načrt za poizkusni objekt in ima oznako PR 62 z rastrom 3 m (sl. 2). Stopnišče in sanitetne vozle kompletno montirajo in imajo nosilno konstrukcijo iz valjanih profilov. Stropni elementi so armiranobetonske kasete, stene pa jekleni panel-elementi. Potreba železa je 7,58 kg na kubični meter pri 8-nadstropnih in 5,5 kg na kubični meter pri 4-nadstropnih objektih.

Osnove za masovno produkcijo pa bi bile naslednje:

1. Ponavljajoči se elementi (stropovi, stene itd.) naj bodo izdelani v čim manj različnih osnovnih oblikah, menja naj se le debelina.
2. Projekt sam naj bo čim enostavnejši.
3. Konstrukcijski detaili naj bodo enaki, dolžine so mnogikratniki nekega osnovnega modula.
4. Konstrukcije iz hladno valjane pločevine zmanjšujejo porabo železa, zunanji stenski elementi naj bodo preko več nadstropij. S tem zmanjšamo tudi število stikov.

5. Z uporabo lahkih polnilnih elementov zmanjšujemo porabo železa.

6. Čim več montaže naj se izvrši v delavnici ali pa vsaj na splaniranem terenu. Posamezne lahke elemente se montira z lahкими stroji, oz. kar je boljše, cele, že v delavnici sestavljene dele objekta pa s težkimi stroji.

Ing. S. E.

Predor pod kanalom La Manche

Po zgraditvi 11,6 km dolgega predora pod Mont Blancom sta se francoska in britanska vlada po več kot petdesetih letih obotavljanja in študiranja projektov odločili za zgraditev predora pod kanalom La Manche, ki naj bi povezal Britanijo z evropskim kontinentom. »Odlična izolacija« britanskega otoka, je postala v sedanjem času raket iluzorna.

Odločitev za izgradnjo predora je končala tudi žolčne razprave med pristaši mostu in predora. Odločitev ima dosti dobrih strani, seveda pa tudi slabe. Posebno je neprijetna visoka cena predora, ki bo železniški in ne cestni. Motorna vozila bodo torej prečkala kanal z vlakom, ki ga bodo z veliko hitrostjo vlekle električne lokomotive.

Eden izmed največjih problemov pri gradnji predora pod Mont Blancom je bilo zračenje in lahko si predstavljamo, kakšne ogromne težave bo predstavljalo zračenje predora pod kanalom La Manche, če bi zgradili večstopenjsko avtomobilsko cesto. Inženirji so pri reševanju tega problema prišli do tako fantastično velikih prezračevalnih naprav in do tako velike porabe energije, da je postala izvedba tega projekta vsem nemogoča. Poleg tega bi bili pri vsakem defektu, ki bi nastal pri prezračevalnih napravah, ljudje v vozilih v smrtni nevarnosti, da bi se zadušili z izpušnimi plini avtomobilskih motorjev. Iz teh razlogov je razumljiva odločitev za vlak, ki je hiter, varen, ki zmanjša profil predora in ki je tudi ekonomsko upravičen, ker bodo prevažali avtomobile z vagoni, ki bodo imeli dve etaži in se bo tako podvojila kapaciteta prevoza.

Za avtomobiliste bo to prava »tekoča preproga«, ki bo vozila ob močnem prometu vsakih pet minut, kadar pa bo malo prometa, pa le vsakih 50 minut. Hitrost vlaka je predvidena na 140 km na uro in vsako vozilo bo imelo za »nakladanje« časa 4 sekunde. Podobno bo urejen tudi prevoz kamionov.

Predvidena sta dva načina zgraditve predora: ali predor, ki bo izvrtan v kredno približno 50 m globoko pod dnom, ali pa predor, ki bo potopljen v jarek, izkopen na dnu morja.

Predor, ki bi ga izvrtali v kredno, bi bil dolg 52,450 m, od tega bi bilo pod morjem 36,4 km. Med končnima postajama bi bilo 70 km daleč, pri tem pa bi bilo 18 km proge položene na površini zemlje.

Sama gradnja bi sestajala iz dveh glavnih predorov premera 6,5 m in iz enega stranskega tunela premera 3,3 m, ki bi služil za kontrolo in vzdrževanje predorov in naprav. Z glavnim predorom bi bil ta vezan vsakih 250 m.

Pri vrtanju predora v kredno ne bi uporabljali eksploziva temveč rotacijske vrtnalne naprave, ki bi zvrstale na mesec 450 metrov. Vsa dela so predvidena na dobo petih let.

Načrt za drugi način gradnje pa predvideva betonske cevi, ojačane z jeklenim plaščem, ki bi jih pripeljali na mesto vgraditve po morju ter jih nato spustili na dno s pomočjo umetnih otokov, ki bi bili postavljeni na dno morja.

Pričela so se torej pripravljala dela za najdaljši predor na svetu, ki bo eno največjih del dvajsetega stoletja.

Transportiranje betona v poletnem času

Na tem mestu smo že lansko leto govorili o transportiranju betona v poletnem času. Žal tej važni vmesni fazi betoniranja tudi letos ne posvečamo dovolj pozornosti. Zato bomo skušali v tem članku znova osvetliti problem daljšega transporta betona.

Znano je, da moramo beton vgraditi prej, preden začne vezati ce-

ment. Začetek vezanja cementa ugotovimo z laboratorijsko preiskavo in je pri naših vrstah cementa približno po 2 urah. Laboratorijske preiskave pa so vezane na določen pogoj, in sicer mora biti temperatura zraka, vode in cementa približno 20°C, v prostoru pa tudi ne sme biti prehlada.

Pri drugačnih pogojih se seveda čas vezanja lahko ali skrajša ali pa podaljša. Če vozimo beton iz betonarne na mesto vgraditve na odprtem kamionu, bosta veter in vročina prav gotovo vplivala na skrajšanje dobe do začetka vezanja cementa. Če pa bomo potem ta beton s kamiona stresli in ga pustili še kakšno uro ali več na soncu in vetru, potem se bo čas vezanja še bolj skrajšal in se bo beton začel strjevati že na kupu.

Na naših deloviščih delovodje dostikrat spregledajo ta dejstva, zato se je dogodilo, da je delovodja nekje pustil ležati beton na soncu in vetru približno dve uri. Beton je dobil že motno barvo in je postal že tako gost, da ga je bilo treba »popraviti« z dolivanjem vode. Seveda se je s takim »popravljanjem« popravila tudi zahtevana marka betona, ki seveda ni mogla biti tista, ki je bila predpisana.

Kadar moramo beton voziti od betonarne do mesta vgraditve z odprtimi kamioni, ga moramo vedno pokriti z vlažno ponjavo in si moramo transport urediti tako, da beton vgradimo takoj, ko ga pripeljemo na gradbišče. V nobenem primeru pa betona ne smemo še naknadno polivati z vodo v upanju, da ta ne bo škodovala betonu.

Naj k temu navedemo še primer iz prakse, ki je sicer že malo star, pa vendarle tak, da se na njem lahko stalno vidi, kakšne so posledice naknadnega močenja betona z vodo. Če se peljemo po betonski cesti iz Ljubljane proti Vrhniki, bomo opazili na nekaterih mestih precej izrabljene betonske plošče. Pri vseh teh betonskih ploščah so betonirji

Pomočnik glavnega direktorja ing. Jože Uršič in ing. Marko Bleiweiss opazujeta odbojgarsko tekmo na igrišču šolskega centra v Ljubljani

in delovodje na skrivaj polivali beton z vodo, da so tako lažje vgrajevali beton, toda že po enem letu so se začele kazati posledice takega dela, ki jih ne moremo več popraviti.

Ing. S.

Strelci iz Celja se zadeli v črno

Gradnja mostu pri Boston Manorju (Anglija)

Pri gradnji avto ceste je bilo treba zaradi križanja z železnico, ki poteka po 7,60 m visokem nasipu, zgraditi podvoz, pri čemer pa naj bi bil železniški promet čim manj moten. Odločili so se, da bodo jekleno konstrukcijo podvoza zmontirali v neposredni bližini mesta, kjer bo stala.

Med kratkimi prekinitevami prometa so pod vsako tirnico provizorično vgradili po dva 9,15 m dolga pomožna nosilca, ki sta ležala na lesenih podpornih odrih. Pod temi nosilci so lahko neovirano gradili srednji stebel in oba opornika. Ko so sestavili 460 ton težko zgornjo konstrukcijo mostu, so jo z enim 10-tonskim in dvema 6-tonskima vitlom od strani pomaknili na opornike. Hitrost pomikanja je bila 75 mm na minuto. Da bi bil premik mostne konstrukcije lažji, pri tem so upoštevali tudi eventualne posejke pri montaži, je bila cela podporna konstrukcija nagnjena proti železniškemu tiru in nadvišana, tako da je bila mostna konstrukcija po premiku 102 mm višja od nivelete tira. Nato je 8 hidravličnih 100-tonskih dvigalk celotno konstrukcijo dvignilo še toliko, da so lahko odstranili naprave, ki so služile za pomik, ter jo nato spustili v pravo lego.

Za vsa dela, vključno demontažo in montažo tirnic, je bila predvidena 27-urna prekinitev prometa. Dejansko pa je bilo delo izvršeno v

mnogo krajšem času. Ves pomik in spuščanje v pravo lego je trajalo komaj 7 ur.

Ing. S. E.

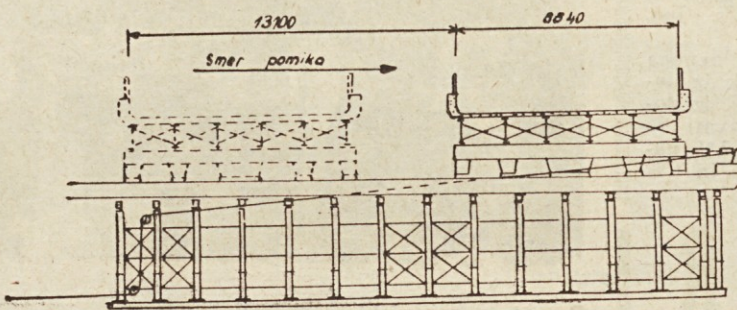
Nekaj izposojenih industrijskih resnic

Raziskovanje tržišča je »RADAR« ali »KOMPAS« sodobnega podjetja, ki more pokazati kaj, kje in kako je treba nekaj proizvajati, kje dodeliti delo in kako prodajati.

Navdušena poročila v uspehu nas ne smejo zavesti.

Naloga upravljanja je tudi povečati voljo do dela, mobilizirati zainteresiranost delavcev in buditi njihove potrebe po delu.

Če v treh letih ne opazimo nikakršnih sprememb v organizaciji dela, nas mora resno zaskrbeti: morda je to najboljši dokaz, da je organizacija zastarela.

VPRAŠANJA IN

KAKSNI PRISPEVKI SE PLAČAJO IZ OSEBNEGA DOHODKA, KI GA PREJMEJO BORCI NOV NA PODLAGI ZAKONA O DODATKU ZA BORCE?

Dodatek za borce po zakonu o dodatkih za borce (Ur. l. SFRJ, št. 52/64) se izplačuje delavcem v delovnem razmerju s polnim delovnim časom, in sicer tistim, ki so stopili v narodnoosvobodilno borbo pred 9. septembrom 1945. leta. Dodatek se izplačuje zaradi zagotovitve minimalnih prejemkov iz delovnega razmerja. Ta dodatek ne predstavlja prejemkov, ustvarjenih z delom v delovnem razmerju z delovno organizacijo v smislu določil 40. člena temeljnega zakona o prispevkih in davkih občanov in toč. 1. odloka o denarnih prejemkih, ki se štejejo za osebni dohodek, iz katerega se plačuje prispevek iz delovnega razmerja, in o denarnih prejemkih, ki pomenijo povračilo dejanskih stroškov (Ur. l. SFRJ, št. 51/64). Dodatek ima značaj socialnih dajatev, ki se izplačujejo iz proračuna smiselno določilom člena 10. zakona o dodatku za borce.

Potemtakem se dodatek za borce ne šteje za osebni dohodek, ustvarjen z delom pri izplačevalcu in se od njega ne obračunava in ne plačuje prispevek iz delovnega razmerja v smislu čl. 9. 1. odst. pod 1. pravilnika o načinu obračunavanja in plačevanja prispevka iz osebnega dohodka.

Glede na to, da tvori dodatek za borce podlago za ugotavljanje pokojnine, se nanj obračunava in plačuje prispevek za socialno zavarovanje po določilih spremenjenega 86. člena 2. odst. novega člena 128 d in spremenjenega člena 202. 2. odst. zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja.

ZA KOLIKO SE SMEJO BREMENITI MATERIALNI STROŠKI, ČE SE NABAVLJA PIRAVLJENA HRANA?

Po določilih 8. točke 2. odst. odredbe o materialnih in ostalih stroških poslovanja (Ur. l. FLRJ, št. 19/61, 4/62 in 22/62 in Ur. list SFRJ, št. 26/63, 40/63, 3/64 in 31/64) sme gospodarska organizacija vračunati v svoje materialne stroške 15 % prodajne cene celih obrokov, če delavska restavracija ali menza nabavlja od drugega že pripravljeno hrano, in to kot cele obroke za prehrano svojih delavcev.

Omenjeno določilo se smiselno uporablja tudi za tiste gospodarske organizacije, ki nimajo svoje delavske restavracije ali menze, so pa organizirale za potrebe članov kolektiva v svojih prostorih razdeljevanje samo toplega obroka. Tudi v tem primeru smejo gospodarske organizacije bremeniti svoje stroške v višini 15 % prodajne cene celih obrokov gotovih jedil, ki so jih nabavile za prehrano svojih delavcev pri gostinskih ali drugih gospodarskih organizacijah ali pa od servisa za družbeno prehrano.

ALI SE PLAČA AMORTIZACIJA OD STROJEV, ČE ZAKASNO NE OBRATUJEJO?

Da! Po predpisih ni osnove, da bi lahko bila gospodarska organizacija oproščena obveznosti za plačilo amortizacije za osnovna sredstva, k so poškodovana in zaradi tega začasno izven uporabe.

Amortizacijo je treba torej plačati tudi takrat, če stroj začasno zaradi okvare ali iz kakšnega drugega vzroka ne obratuje.

Prenehanje obveznosti za plačilo amortizacije nastopi takrat, ko se stroj popolnoma odpiše kot neuporaben, če so za to dani pogoji.

KAKSNI STROŠKI ZA PREVOZ NA SLUŽBENO POTOVANJE V INOZEMSTVO SE PRIZNAVAJO, ČE SE LE-TA PELJE S SVOJIM OSEBNIM AVTOMOBILOM?

Po določilih 21. točke 2. odstavka odloka o izdatkih za službena potovanja, delo na terenu in za ločeno življenje od družine, ki se priznavajo gospodarskim organizacijam kot materialni stroški, in v zvezi z določilom 4. točke pod 23. odloka o materialnih in ostalih stroških poslovanja gospodarske organizacije se priznavajo kot materialni stroški izdatki za prevoz z lastnim avtomobilom na službenem potovanju v tujino samo do višine stroškov za javno prometno sredstvo skupno z dnevnici za čas, ki bi bil potreben, če bi se uporabilo javno prevozno sredstvo.

KAKSNI SO PRISPEVKI OD PREJEMKOV ZA OBČASNO PRANJE PERILA IN PODOBNO?

Če pere perilo ali kaj podobnega oseba, ki je v delovnem razmerju pri gospodarski organizaciji, za katero pere perilo doma v svojem stanovanju proti določenemu povračilu, se to povračilo šteje kot dohodek od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti in se od njega obračuna in plača prispevek iz osebnega dohodka o samostojnem opravljanju obrtnih storitev in drugih gospodarskih dejavnosti v smislu odredb 62. člena temeljnega zakona o prispevkih in davkih državljanov (Ur. list SFRJ, št. 32/64).

Ako pa najame gospodarska organizacija delavca, ki je z njo v delovnem razmerju ali v delovnem razmerju pri drugi gospodarski organizaciji, da v obliki dopolnilnega dela pere perilo in podobno za določeno nagrado, se v tem primeru ta nagrada šteje za dohodek iz dopolnilnega dela v smislu 18. točke odločbe o osebnih dohodkih, ki služijo za ugotavljanje pokojninske osnove in o plačilu prispevkov (Ur. list SFRJ, št. 5/65).

Iz dohodkov v dopolnilnem delovnem razmerju se obračunava in plačuje samo prispevek iz delovnega razmerja delavcev (Ur. list SFRJ, št. 11/65), ne obračunavajo pa se prispevki za socialno zavarovanje smiselno določilu čl. 123. zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja (Ur. list SFRJ, št. 13/65).

Ker se na prejemke iz dopolnilnega delovnega razmerja obračunava in plačuje prispevek iz delovnega razmerja, se mora na ta prejemek iz dopolnilnega delovnega razmerja obračunavati in plačati tudi 4 % stanovanjski prispevek, 1,5 % nadomestila za popuste v potniškem prometu in 1 % prispevek Skopju.

Na Gradisovem športnem dnevu je bila med najzanimivejšimi nogometna tekma med ekipama Maribora in Raven

Stolpnica, ki jo gradi poslovna enota Ljubljana v Siski. Sektorski vodja tovariš Zorko

Ob zaključku Gradisovega športnega dne so slavnostno razdelili nagrade. Te slavnosti se je med drugimi udeležil tudi glavni direktor ing. Hugo Keržan

Spalnica na kolesih? Da, v eni je prostora za šest ljudi in jih izdelujemo v našem podjetju.

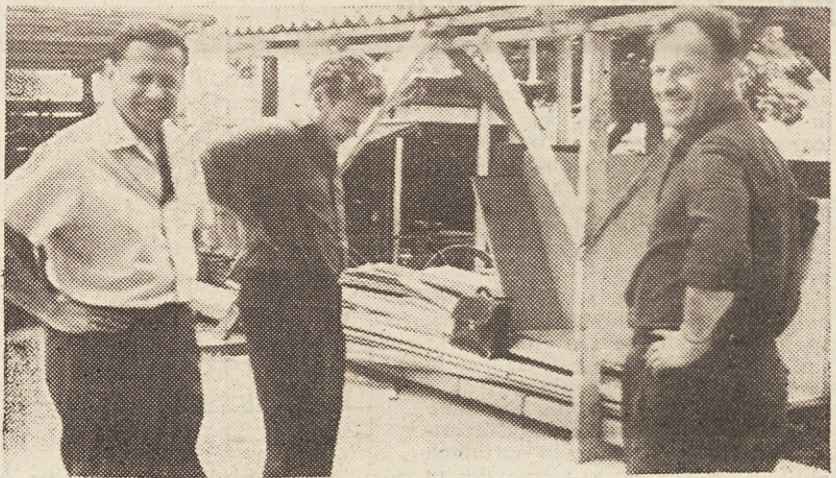
Prva skupina strojnikov-tečajnikov je polagala prvi del praktičnega izpita. Komisija je bila z znanjem strojnikov kar zadovoljna

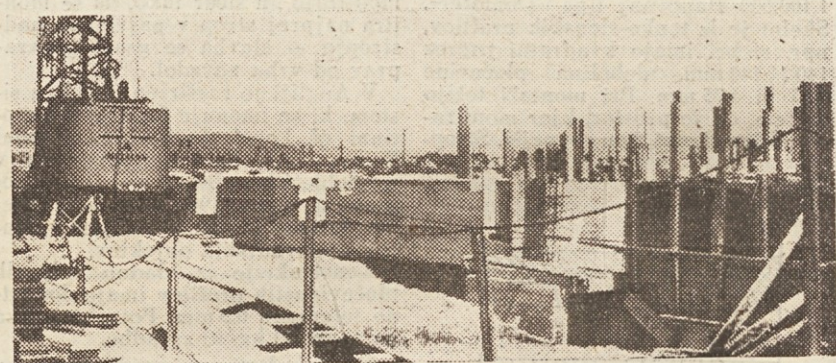
Posvet na gorenjski magistrali

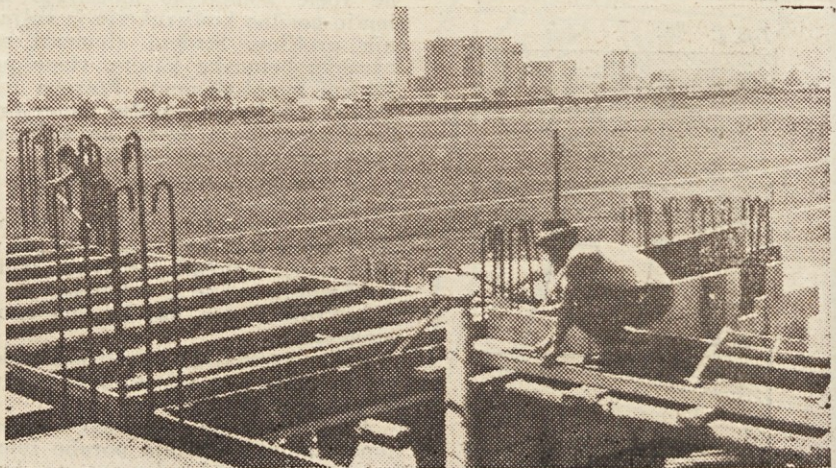
Čas dopustov je v glavnem pri kraju in starše so že začele obhajati skrbi, kajti začetek šolskega pouka se kaj hitro bliža. Treba bo kupiti knjige in zvezke ter se pripraviti za zimo pa še, ko je vse tako drago. Tale na sliki teh skrbi pač nima.

Šef poslovne enote Ljubljana ing. Štefan Mesarič je tokrat dobre volje. Kako tudi ne, saj dela tečejo v redu, skrbi ga le prihodnost

Dva velika objekta v Ljubljani: tovarna Yulon in toplarna

V Novih Jaršah so začeli graditi s polno paro

ODGOVORI